БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 88 (7088)
АПРЕЛИИН 14
ЧЕТВЕРГ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Малай харууһалгые эрид һайжаруулха

...алай харууһалга, эдеэлүүлгые ...д һайжаруулха гээшэ малажа...дам саашадань хүгжөөжэ, тэ...һээ ашаг шэмэ улам ехээр аба... зорилгые бэелүүлхэ ябадалай ...ы шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэ...нь болоно. Тиимэл хадань, түб... түрүүндэ малаа саг соонь зү...р эдеэлүүлхэ, уһалха, тэдэнэй ...ра байдалые ходо ариг сэбэр ...лгаха, һэрэмжэтэйгээр ха...һалха гэжэ түрүү малшад үнэн ...һөө оролдодог, иигэжэ ажал...һайнгаа ашаар, элитэ амжалта...дые туйладаг байна. Мүнөөнэй ...шад наукын туйлалтануудые, түрүү дүршэлые ажалдаа үргэ... хэрэглэдэг болонхой. Тэрээн... хамта, колхозно малшад хүдөө ...хын мэргэжэлтэдһээ улам ехэ ...ламжа хүлеэнэ. Энэ хадаа мэр...лтэдэй, илангаяа зооветеринар... хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгые ...и дээшэлүүлхэ, колхозно мал...та тэдэнэрэй үзүүлдэг туһалам... бүри һайжаруулха эрилтэ хэнэ. ...өө үедэ малажалдахи эгээл ха...салгатай саг ерэбэ. Олохон кол...удта үбһэ тэжээл бага болоо, ... түлнүүд олоор абтажа байн... Колхозуудта бии байгаа үбһэ, ...юмо болон бусад тэжээлнүүдые ...р, гамтайгаар гаргашалха, ша...тамираа алдаһан малые һүрэг ...оо илгажа, тусгаар харууһанда ...а, тэдэниие зүбөөр эдеэлүүлхэ ...э тон шухала болоод байна. ...рынь үбэлдөө илангаяа һүүлэй ... колхозуудта мал олоороо тураа. ...ниие үхүүлэнгүйгөөр ондо ...лха хэрэгтэ колхозуудай, хүдөө ...хын мэргэжэлтэдэй бүхы хүсэн ...лгэдэхэ ёһотой. Шадал муутай ...й ямараар харууһалагдажа ...нень зооветеринарна хүдэлмэ...гшэд саг үргэлжэ шалгажа, ...адта туһаламжа үзүүлхэ ёһо...

...алай, илангаяа шадал тамираа ...һан малай, мүн шэнэ түлнүү... һаамхай үнеэдэй харууһалгын ... үедэ ямараар эмхидхэгдэнхэй ...нень хаража үзэхэдэ, респуб... зарим колхозуудта тон хан...агүй байна. Зэдын аймагһаа ... нэгэ баримта харуулая. Үшөө... МТС-эй харьяата Сталинай нэ...жэтэ колхоздо олон малынь ...өө туража, хүсэ шадалаа ал... байгаа. Теэд, эдэ малые ...лхэгүйн түлөө тус колхоздо ...шье онсо хэмжээн абтаагүй. ...эй эсэстэ колхознигууд Намса..., Намжиловай хүтэлбэрилдэг ...нүүдтэ 200 шахуу мал үхэбэ. ...ндэ шэнэ түлнүүдэй харууһал... тон муугаар эмхидхэгдэнхэй. ...эй үедэ нэгэ отарадань (дааг... нүхэр Гармаева) аяар 70 хурь...арзалаа. Колхозно ниитын иимэ ... малай гарзалжа байһан шал...н юуб гэхэдэ, түбхын түрүүндэ ... харууһан тон муугаар эмхид...нхэй. Үбһэ тэжээлээр дутамаг ...н мүртөө тэрэнээ ондоо тээ... гаргашалдаг, үридэг байба. ...озой правлениин түрүүлэгшэ ...в, партийна организациин секретарь Ощепков гэгшэд малажалые хүгжөөхэ тушаа ямаршье оролдолго гаргадаггүй байгаа. Тус колхоздо иимэ ехэ бэрхэшээлэй тохёолдоод байхада, КПСС-эй Зэдын айком, аймгүйсэдком хадаа Фролов Ощепков хоёрһоо шанга эрилтэ саг соонь хээгүй байгаа. Ниитын олон малые үхүүлһэн хойнонь Фроловые һэлгэжэ, тус колхозой түрүүлэгшээр ондоо хүниие эльгээгээ. Теэд, шэнэ түрүүлэгшэдэ саг соонь туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй. Тэрэнэй эсэстэ мүнөө энэ колхоздо малай гарзалха ябадал болюулагдаагүй байһаар.

Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, партиин зарим айкомууд ба аймгүйсэдкомууд КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые дүүргэхэ тушаа хэмжээ-ябуулгануудые зохёоһоороо хизаарлаад лэ, тэрэнээ бодотоор бэелүүлхэ талаар өөдтэй юумэ хээгүй байха юм.

Хэлсэһэнээ, зохёоһон хэмжээ-ябуулгануудаа хэрэг дээрэ дүүргэхэ саг тулаа. Аймагуудай партийна, советскэ органууд түбхын түрүүндэ үбэлжэлгын дутуунуудые усадхаха хэмжээнүүдые дары абаха, малай харууһа эрид һайжаруулжа, тэрэнэй гарзалха ябадалые болюулха ёһогой. Колхозууд, МТС-үүдэй мэргэжэлтэд мүнөө үедэ улам ехэ харюусалгатайгаар хүдэлмэрилжэ, шэнэ түлнүүдые түрүү аргаар түлжүүлгые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, хабартаа малай бэлшээлгые, харууһалга, эдеэлүүлгые эмхидхэлгэдэнь малшадта бодото туһаламжа үзүүлхэ байна. Үнеэдһээ һү ехээр һаахын түлөө тэмсэлые тэдэнэр толгойлонударидаха уялгатай. Гэбэшье, зарим мэргэжэлтэд мүнөө үеын эрилтые харюулжа шаданагүй. Бичурын, Кударын, Ториин, Кяхтын аймагуудай зарим колхозуудта малынь туража, мүн хорожошье байна. Теэд, тэндэхи мэргэжэлтэд ниитын малые абарха тушаа хүсэд анхаралаа табинагүй. МТС-үүдэй мэргэжэлтэд ба хүтэлбэрилэгшэд малажал тушаа илангаяа бага оролдолго гаргана. Зэдын аймагай Үшөөтэйн МТС малажал эрхилэлгэдэнь колхозуудта туһалнагүй шахуу.

Малажалые эрид саашадань хүгжөөжэ, тэрээнһээ ашаг шэмэ ехээр абаха бүгэдэарадай зорилгые бэелүүлгэдэ иимэ харюусалгагүйгөөр хандаха ябадалые дары болюулха хэрэгтэй. Колхозно малажалай түлөө колхознигуудтай хамта мүн МТС-үүд, нютагуудахи партийна, советскэ органууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд сэхэ харюусаха байна. Малай туража, байхада тэрэниие миин лэ хараад, хооһоор хашхараад ябадаг хүнүүд бүгэдэндэ буруушаагдаха ёһотой. Мүнөө малай гарзалха ябадалые болюулхын тулада бүхы хүсэеэ элсүүлхэ, колхозуудта бии байгаа доторой арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхэ, үбһэ тэжээлээр колхоз, аймаг хоорондын харилсан туһалалсалга эмхидхэхэ, түрүү малшадай дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫЕ ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР УГТАЯ!

Үшөө бэлэн бэшэ

(Селендумын МТС-эй харьяата колхозууд тарилгада бэлэдхэлые унжагайруулһаар)

—«Жадамба Бадмаевич, юрэдөө сагнай ошожол байна. Дулаан боложо газарай хүрьһэн үдэр бүри гүнзэгыгөөр гэдэнэ. Хэдыхэн хоноод байхада тарилгын хүдэлмэри эхилхэнь. Гэбэшье, манай бригадын тариха үрэһэ хүрэнгэ бултадаа тарилгын кондицида хүргэгдөөгүй. Тиихэдэ 400 центнер шэниисын үрэһэн дутуу, хаанаһаа иимэ үрэһэ олохо аад байна гээшэбибди»—гэжэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой таряан-ажалай хоёрдохи бригадын бригадир нүхэр Базаров колхозойнгоо түрүүлэгшэдэ хандана.

—Үрэһэ сэбэрлэхэ хүн байхагүй. МТС-эй туһаламжагүйгөөр юумэ бүтээжэ шадахаяа болёобди. Дутуу үрэһыемнай гүрэн үгэнэ аабза, —гээд Жадамба Бадмаевич Цыдыпов харюусаба. Хабарай тарилгын газаа орошоод байхада эдэ хоёр хүтэлбэрилэгшэд иигэжэ хөөрэлдэжэ байба. Эндэхи байдалые хараад үзээбди. «Үрэһэ сэбэрлэхэ хүн байхагүй» гэжэ нүхэр Цыдыповэй хэлэдэгынь тон буруу. Эндэ зарим колхознигууд ажалда ябадаггүй. Жэшээлхэдэ, Билютай гэжэ нютагта 10 гаран колхознигууд ямаршье ажалда хабаадалсанагүй. Тиихэдэ колхозой центртэ һуудаг гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые ажалда гаргажа боломоор байгаа. МТС-эй туһаламжада найдаад байнгүйгөөр, бүхы колхознигуудые ажалда хабаадуулжа, хабарай тарилгада бэлэдхэлые шангадхаха арга бии. Колхозой партийна эхин организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Булыгин тарилгада бэлэдхэлдэ колхознигуудые элсүүлхэ, энэ хүдэлмэриие түргэдхэхэ талаар колхозой правленидэ биратай туһаламжа үзүүлнэгүй. Тиихэдэ колхозой правлени «гүрэн үгэнэ аабза» гэжэ найдаад, дутуу үрэһэеэ бэдэрхэ, үгышьеһаа байһан тарягагаа үрэһэнэй тарягагаар андалдаха тушаа хүдэлмэри бүри ябуулаагүй.

Энэ колхоздо Селендумын МТС-эй гурбан тракторна бригада хүдэлмэрилхэнь. Эдэ бригаданууд трактористнуудаа поли дээрээ һаяхан гаргаа. Теэд, тус колхозой правлени механизаторнуудай болон колхознигуудай байралха полевой стануудые заһабарилаагүй, сэбэрлээгүй, эдихэ продуктнуудые бэлэдхээдүй байһаар.

Тус колхоз мүнөө жэлдэ 300 гектарта кукуруза тариха түсэбтэй. Теэд энэ культурые тариха газар хүсэд олдоодүй байһаар. Олдоһоншье газар дээрэ, нэгэшье тэргэ наг шэбхэ, пеэшэнэй үнэһэ, шубуунай аргал мэтын нютагай үтэгжүүлгэнүүдые гаргаагүй байна. Кукуруза тариха газар шииг нойто ехэтэй байха ёһотой гэжэ хэншье мэдэнэ. Гэбэшье, эндэ һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэри огто ябуулагданагүй.

Эндэхи зарим колхозуудта үрэһэнэй тарян тарилгада бэлэдхэгдээгүй Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз (правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Очиров) 1824 центнер орооһото культурануудай үрэһэтэй. Тэрэнэй 776 центнерынь тарилгын кондицида хүргэгдөөгүй.

Мэнэ һаяхан энэ колхоз «Заготзерногой Билютайн пунктһаа 100 центнер кукурузын үрэһэ хүрэнгэ асараа. Тэрэнь ехэ шиигтэй, энээниие асарамсаараа хатааха хэрэгтэй байгаа. Теэд, эндэхид энэ үрэһые хатаахын орондо мэшээгтэй зандань склад соо хэбтүүлжэ байна. Иигээд удаан болгоо һаань, энэ үрэһэн гэмтэхэнь гээшэ.

Селендумын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, нэн түрүүн директор нүхэр Завершнев харьяата колхозуудайнгаа хабарай тарилгада иимэ муугаар бэлэдхэжэ байхада ямаршье хэмжээ абанагүй. Тарилгада хэрэгтэй үрэһэ хүрэнгые һаяын үдэрнүүдтэ сэбэрлэжэ, тарилгын кондицида хүргэхэ талаар шанга хэмжээнүүдые агрономууд, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Цыдыпов, Очиров гэгшэдшье абанагүй. Энэ асуудалаар МТС-эй главна агроном нүхэр Шубаковатай хөөрэлдэхэдэ «бэрхэл саг ерээ, ямаршье хэмжээ абахаяа үшөө хэлсээдүй байнабди» — гэнэ. Энэ МТС тракторнуудай заһабарилгые хожомдожо дүүргээ. Энээнэй эсэстэ хабарай тарилгын урда тээхи полевой хүдэлмэри эхилээдүй байһаар. Мүнөө жэлдэ газар эртэ гэдээ. Илангаяа Сэлэнгын аймагай колхозууд эртын борнойлгые апрелиин эхеэр эхилхэ аргатай байгаа. Гэбэшье, Селендумын МТС-эй харьяата колхозуудта энэ хүдэлмэри мүнөө хүрэтэр эхилээдүй байһаар. Мүн эндэ трактор заһабарилгын шанар муу байгаа. Энээниие иимэ баримта гэршэлнэ. МТС-һээ тракторнуудые колхозуудай поли дээрэ гаргахада ехэ олон трактор эбдэрһэн байгаа. Жэшээлхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлхэ ёһотой «СХТЗ» маркын трактор эбдэршэһэн байба. Энэ баримта юу гэршэлнэб гэхэдэ, МТС-эй дирекци, нэн түрүүн главна инженер нүхэр Деньгин трактор заһабарилгада хайша хэрэгээр хандаһан, хуушан механизмуудые һайн детальнуудаар һэлгэхэ тушаа анхаралаа табяагүй байгаа. Мүнөө болоод байхада «гэмынь урдаа, гэмшэлынь хойноо» гэһэндэл болоно бэшэ аал!

МТС-эй харьяата гурбан колхозууд хамта дээрээ 1050 гектарта кукуруза тариха байна. Теэд МТС-тэ энэ культурые квадратно-гнездовой аргаар тариха сеялкэнүүд оройдоо хоёр. Иимэ сеялкэнүүдээр хомор мүртөө энэ МТС орооһото культурануудые таридаг нэгэшье сеялкые кукуруза таридаг болгожо таруулаагүй.

Тарилгада бэлэдхэлэй эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхаха шухала.

Б. Ширеторов, манай корреспондент.

Таджикска ССР. Ленинабадска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоз хартаабхые квадратно-гнездовой аргаар һуулгажа эхилээ. Энэ хүдэлмэриие Ленинабадска МТС-эй механизаторнууд ба Шарифходжа Норхаджаевай хүтэлбэрилдэг овощь тарилгын бригадын гэшүүд амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хартаабха һуулгадаг «СКГ-4» гэжэ сеялкээр тарилга хэгдэжэ байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

В. И. Ленинэй түрэһөөр 85 жэлэй ойдо

Уранзурагуудай республиканска музейн коллектив В. И. Ленинэй түрэһөөр 85 жэлэй ойдо зорюулан вождиин ажабайдал ба ажал-ябуулгые харуулһан советскэ уранзураашадай картинануудай, буулгабаринуудай ба скульптурын выставкэ эмхидхэжэ байна.

Энэ выставкэдэ манай республикын уранзураашадай зохёолнууд табигдаха юм. Жэшээлхэдэ, БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша А. А. Окладниковай «Россиһаа ерэһэн мэдээн», БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша А. И. Тиминэй «И. В. Сталин В. И. Ленинһээ түрүүшынгээ бэшэг абаа», уранзурааша Головановай «ПВЗ-дэ В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ» гэхэ мэтэ картинанууд табигдаха байна.

Мүн советскэ уранзураашад В. А. Серовой «В. И. Ленин советскэ засагые соносхожо байна», «Лениндэ ерээшэд», Н. И. Осеневэй «Смольнодо октябрь», С. И. Дудкинай «Аврорын буудалга» ба бусад олон зурагууд табигдаха.

Апрелиин 20-до Улан-Удын 66-дахи дунда һургуули 100 һурагшадай хабаадалгатайгаар Ленинскэ үйлсын музей соо хөөрэлдөө үнгэргэхэ. Эндэ В. И. Ленинтэй уулзаһан хуушанай революционернүүд Н. М. Иванов, И. М. Арменинов гэгшэд хөөрэлдөө үнгэргэхэ байна. Мүн БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша уранзурааша А. А. Окладников өөрынгөө картина тухай хүүгэдтэ хөөрэжэ үгэхэ. Удаань хүүгэд Ленин тухай шүлэгүүдые уншаха, дуу дуулаха байна.

Ф. Балдаев.

Борнойлгын түрүүшын үдэрнүүдтэ

ЦАКИР. (**Телефоноор абтаба**). Закаменай аймагай колхозуудай поли дээрэ механизаторнууд борнойлго хэжэ эхилбэ.

Бадма Дугаров, Бадарха Гончиков гэгшэдэй тракторна бригаданууд Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ борнойлго хэжэ байна. Эдэ бригадануудай механизаторнууд Иван Бессонов, Лубсан Гомбоев гэгшэд туд бүридөө 80—90 гектарта борнойлго хээ.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо гараһан нүхэд Тугутов, Яньков гэгшэдэй тракторна бригадануудай трактористнар борнойлгын түрүүшын үдэрһөө эхилэн бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, олохон гектар талмай борнойлжо, хүрьһэндэнь шииг нойто бариба. Жэшээлхэдэ, тракторист Б. Найданов эдэ үдэрнүүдтэ 100 гаран гектар борнойлоо. Тиихэдэ нүхэр Ибрагимов үдэр бүхэндэ 40 га хүрэтэр борнойлно. Тэрэшэлэн «Победа» колхозой поли дээрэ борнойлго эхилээ.

Аймагай МТС, колхозууд кукурузын тарилгада бэлэдхэл ябуулна. Закаменай МТС кукуруза таридаг болгон 2 сеялкэ тааруулаа. Мүн нэгэ сеялкэ хартаабха квадратно-гнездовой аргаар һуулгаха болгогдон заһабарилагдаа.

Олохон колхозуудта морин сеялкэнүүд, кукуруза квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэдэг болгогдон тааруулагдана. Тиимэ сеялкэнүүд Молотовой нэрэмжэтэ, «Победа» колхозуудта бэлэдхэгдэжэ байна. Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ болон «Победа» колхозуудта кукуруза тариха звенонууд эмхидхэгдээ.

Ц. Субанов.

Австриин Правительственна делегаци Н. А. Булганинтай уулзаба

...стриин Правительственна деле... толгойлогшо Австриин Федеральна Канцлер г-н Ю. Рааб ба де...иин гэшүүд Вице-Канцлер г-н ...ерф, Гадаадын Хэрэгүүдэй Ми... г-н Л. Фигль ба Гадаадын Хэ...дэй Министерствын Статс-Сек... г-н Б. Крейский гэгшэд апре... 12-то СССР-эй Министрнүүдэй ...дэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай уулзаба. Австриһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол г-н Н. Бишофф делегациие үдэшэн ябаба.

Уулзалга дээрэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов, мүн СССР-һээ Австрида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол, Верховно Комиссар И. И. Ильичев байлсаа. (ТАСС).

Баруун-хойтохи областьнуудай ба автономно республикануудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

...НИНГРАД, апрелиин 12. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй шиидхэ... зарлагдаһан баруун-хойтохи ...ьнуудай ба автономно респуб...удай хүдөө ажахын хүдэлмэ...эдэй зүблөөн хүдэлмэрээ ...бэ. Эндэхи колхозууд болон ...удта хүдөө ажахын продукци ...рилгые ба гүрэндэ тушаал... ...дхэхэ хэмжээ-ябуулганууд ... СССР-эй Министрнүүдэй Со... Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр ...вай элидхэлые мүнөөдэрэй ... дээрэ зүбшэн хэлсээ.

...арагшадай зүгһөө халуунаар ...һан КПСС-эй Центральна ...дэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев зүблөөн дээрэ ехэ үгэ хэлэбэ.

Зүблөөндэ хабаадагшад Российска Федерациин баруун хойтохи бүхы колхознигууд ба колхозницануудта, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ зорюулагдаһан хандалга баталан абаба, КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ тэдэниие уряалба.

Зүблөөндэ хабаадагшадта С. М. Кировэй нэрэмжэтэ оперо ба балетэй Академическэ театр соо ехэ концерт харуулагдаба.

Австриин Правительственна делегациин Москвада ерэһэнтэй дашарамдуулан В. М. Молотов уулзалга хэбэ

Советскэ Правительствын уряалаар Австриин Правительственна делегациин Москвада ерэһэнтэй дашарамдуулан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов апрелиин 12-то уулзалга хэбэ. Уулзалга дээрэ Австрийска Правительственна делегациин состав — делегациие толгойлогшо Австриин Федеральна Канцлер Ю. Рааб, Вице-Канцлер А. Шерф, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Л. Фигль, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Статс-Секретарь Б. Крейский, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Политическэ таһагай начальник Посланник И. Шенер, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Уласхоорондын-Эрхын таһагай начальник Посланник С. Вероста гэгшэд байлсаа.

Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, А. И. Микоян, М. Г. Первухин, СССР-һээ Австрида байдаа Верховно Комиссар, Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол И. И. Ильичев, СССР-эй Министрнүүд Н. К. Байбаков, Б. П. Бещев, М. А. Евсеенко, В. П. Елютин, В. Г. Жаворонков, В. П. Зотов, И. Г. Кабанов, Н. С. Казаков, М. Д. Ковригина, Л. Г. Мельников, Н. А. Михайлов, И. И. Носенко, Д. В. Павлов, Н. Д. Псурцев, Д. Ф. Устинов, З. А. Шашков, П. А. Юдин, СССР-эй Госбанкын правлениин Түрүүлэгшэ В. Ф. Попов, СССР-эй Верховно Сүүдэй Түрүүлэгшэ А. А. Волин, ТАСС-эй Харюусалгата хүтэлбэрилэгшэ Н. Г. Пальгунов, «Правда» газетын Главна редактор Д. Т. Шепилов, Мособлсоведэй гүйсэдкомой Түрүүлэгшэ А. П. Волков, Моссоведэй гүйсэдкомой Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, Советскэ Союзай Маршалнууд С. С. Бирюзов, В. Д. Соколовский, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй Түсэблэлгын комитедэй Түрүүлэгшэ П. В. Никитин, СССР-эй Министрнүүдэй орлогшонор Д. С. Бузин, В. Ф. Гарбузов, А. А. Громыко, И. Д. Злобин, В. А. Зорин, С. В. Кафтанов, В. В. Кузнецов, Н. Г. Кузнецов, П. Н. Кумыкин, А. С. Павленко, В. С. Семенов, И. Ф. Семичастнов, В. Н. Столетов, Н. Е. Твердохлебов, Н. Т. Федоренко, Я. В. Юшин, ВЦСПС-эй Түрүүлэгшын орлогшо Л. Н. Соловьев, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүд М. В. Зимянин, Л. Ф. Ильичев, С. П. Козырев, С. К. Царапкин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. Н. Пегов, Авиациин главна Маршал П. Ф. Жигарев, армиин генерал В. В. Курасов, адмирал Н. Е. Басистый, генерал-полковнигууд А. С. Желтов, И. А. Серов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агаарай флодой гражданска Главна управлениин начальник С. Ф. Жаворонков, ВОКС-ын правлениин Түрүүлэгшэ А. И. Денисов, ВЦСПС-эй секретарь Н. В. Попова, Москва городой комендант генерал-майор И. С. Колесников, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын, СССР-эй Гадаадын Худалдаа наймаанай Министерствын, Культурын Министерствын, СССР-эй Оборонын Министерствын, ВЦСПС-эй, ВОКС-ын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, наукын ба культурын ажал-ябуулагшад, советскэ болон хариин гүрэнүүдэй журналистнууд уулзалга дээрэ байлсаа.

Айлшадай дунда Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посолнууд: Швециин—Р. Р. Сульман, Бирманска Союзай—Монг Он, Бельгиин—А. Ж. Уотерс, Итальянска Республикын—М. Ди Стефано, Польско Арадай Республикын—В. Левиковский, Чехословацка Республикын— Я. Вошаглик, Аргентинын—Л. Браво, Америкын Холбоото Штадуудай—Ч. Э. Болен, Австриин—Н. Бишофф, Югославиин Федеративна Арадай Республикын — Д. Видич, Великобританиин — У. Хэйтер, Грециин—А. Д. Контумас, Мексикиин — А. Розенцвейг Диас, Афганистанай—Г. Я. Тарзи, Канадын — Дж. В. К. Уоткинс, Болгариин Арадай Республикын—К. Т. Луканов, Норвегиин— Э. Бродланд, Индонезиин Республикын — Субандрио, Румынска Арадай Республикын —И. Раб, Венгерскэ Арадай Республикын—Ф. Мюнних, Турциин — С. Эсин, Финляндиин—О. Гартц, Хитадай Арадай Республикын— Лю Сяо, Израиль Гүрэнэй—И. Авидар; Онсо Посланнигууд ба Бүрин эрхэтэ Министрнүүд: Люксембургын—Р. Блюм, Эфиопиин— Г. Залака, Тайландын— Ш. Срестапутра, Швейцариин — Э. Де Халлер, Сириин—Ф. Хани, Ливанай—А. Нажжар, Даниин — А. Мёрк; Саг зуурын Этигэмжэтэ Нюрнууд: Египедэй—М. Д. С. Хеддая, Иранай—А. Этесами, Пакистанай—М. Ахмад, Албаниин Арадай Республикын — С. Хайро, Нидерландын — М. З. Н. Виттевейн, Францийн—Ж. ле Руа, Монгол Арадай Республикын—Л. Тойбо, Индиин Республикын —П. Н. Кауль, Исландиин—Т. А. Томассон, Германска Демократическа Республикын Посольствоһоо — советник К. Зейц гэгшэд байлсаа.

Уулзалга хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи зарлалай нэгэдэхи сесси

БМАССР-эй 1955 оной Гүрэнэй бюджет тухай

Бурят-Монголой АССР-эй финансын министр депутат К. М. Мадаевай элидхэлһээ

Нүхэд депутадууд!

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй сесси хадаа манай орондохи ажалай ба политическэ хүсэн түгэлдэр шэнэ дэбжэлтын оршон байдалда боложо байна.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй ба СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон советскэ арад табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, социалистическэ экономикын үндэһэ һуури — хүндэ индустрии бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, хүдөө ажахые эрид дээшэнь дэбжээхэ, манай социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхэ талаар туйлай ехэ хүдэлмэри хэжэ байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд ямар байгааб?

Бурят-Монголой АССР-эй 1954 оной Гүрэнэй бюджет доходуудынь 293 миллион 58 мянган түхэригөөр гү, али 101,5 процентээр, гаргашануудынь 279 миллион 616 мянган түхэригөөр гү, али 100,1 процентээр, гаргашануудһаа доходынь 13 миллион 442 мянган түхэриг ехээр дүүргэгдэһэн байна.

Бюджедэй доходой хубиие ниитэ дээрэнь дүүргэһэн болобошье, зарим зүйлнүүдээр түсэб нилээд ехэ дутуугаар дүүргэгдэһэн байна.

1954 ондо урда урдын жэлнүүдтэл адляар республикын бюджедэй гол хубинь — 88,7 процентнь арадай ажахые ба социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудые мүнгөөр хангалгада зорюулагдаба. Жэшээлхэдэ, арадай ажахыда зорюулагдаһан гаргашанууд 41 миллион 823 мянган түхэриг гү, али түсэбэй 109,3 процент, тэрэ тоодо промышленностиие финансировалгада 10 миллион 321 мянган түхэриг гү, али түсэбэй 108,9 процент, хүдөө ажахыда—5 миллион 927 мянган түхэриг гү, али 105,8 процент, гэр байрын-коммунальна ажахыда—11 миллион 783 мянган түхэриг гү, али түсэбэй 102,8 процент болобо.

Бюджедэй ниитэ гаргашануудһаа социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта 206 миллион 352 мянган түхэриг, тэрээнһээ гэгээрэл ба культурада—128 миллион 67 мянган түхэриг, элүүрые хамгаалгада — 74 миллион 240 мянган түхэриг ба социальна хангалгада—2 миллион 759 мянган түхэриг үгтөө.

Гүрэнэй захиргаанай аппарадые хангаха гаргашануудта зарим тэды алмалта хэгдэһэн ба тэдэ гаргашанууд 23 миллион 255 мянган түхэрит гү, али жэлэй һомололгын 97,3 процент болобо.

лагдаха байна. Нөөсэлгын ургалта хадаа үйлэдбэриин түсэбүүдые предприятинуудай болон ажахын организацинуудай амжалтатайгаар дүүргэлгэһээ тон ехээр дулдыдаха юм.

1954 ондо продукци үйлэдбэрилгын түсэб бүхыдөө 102 процент дүүргэгдээ. Гэхэ зуура, министерствонүүдтэ ба управленинүүдтэ бүхы дээрээ үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэгдэһэн болобошье, олохон предприятинууд даалгабаряа дүүргэнэгүй. Тэрээнһээ шалтагаалан, промышленность 5 миллион 642 мянган түхэригэй продукци дутуугаар үгэбэ.

Аймагай промышленностиин ба олзоборилгын кооперациин предприятинууд үргэн хэрэглэлэй товарнуудаар хүн зониие хангаха талаар шухала үүргэ дүүргэнэ. Теэд эдэ предприятинуудай олонхинь хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ, үйлэдбэриингөө программые һараһаа һарада дүүргэнэгүй, шухала товарнуудаар хүн зониие ханганагүй.

Нютагай промышленностиин министерствын предприятинууд илангаяа муугаар хүдэлмэрилнэ. Валовой продукци үйлэдбэрилгын түсэб бүхы дээрээ министерстводэ 100,4 процент дүүргэгдээ. Гэбэшье, 23 предприятинуудай 15 предприятинь түсэбөө дүүргээгүй.

Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын предприятинууд нютагай түүхэй эдые тон муугаар хэрэглэнэ. Энэ министерствын эдеэ хоолой нэгэшье комбинат тогтоогдоһон ассортиментээр продукци гаргаха даалгабаря дүүргээгүй.

Ажахын олохон хүтэлбэрилэгшэд алмалта хэхэ ба ашаггүй гаргаша хороохо тухай анхарал оролдолгоёо багаар гаргана. Олохон предприятинууд дээрэ түүхэй эд ба материалнууд тогтоогдоһон нормоһоо үлүүгээр гаргашалагдана. Үнгэрэгшэ жэлдэ барилгын материалнуудай промышленностиин управлениин предприятинууд продукциин өөрынь үные химдаруулхын орондо, тэрэниие хүндэрүүлжэ, 39 мянган түхэригэй гарзада оробо.

Ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлгэ хадаа ажахын доторой нөөсэлгые ехэдхэхэ, продукциин өөрынь үнэ химдаруулха шухала арга нүхэсэл болоно.

Ажалай эмхидхэлгые һайжаруулһанай, механизацилгые нэбтэрүүлһэнэй ашаар олон предприятинууд ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлбэ.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар даалгабаринуудые дүүргээгүй байха гээшэ салин хүлһэнэй фондые ехээр үлүүлэн гаргашалгада хүргэнэ.

Урда урдын жэлнүүдтэл адляар, 1955 ондо арадай ажахыда һомологдоһон мүнгэнэй гол хубинь капитальна барилгада гаргашалагдахаар хараалагдана. Энээнтэй дашарамдуулан, барилгын организацинуудта, илангаяа «Бурмонголстрой» трестдэ ехэ эрилтэнүүд табигдаха байна.

Элбэг ассортименттэй эрхим шанартай эд бараа худалдаха гэһэн эрилтэ худалдаа наймаанай организацинуудта арад зон табина. Үнгэрэгшэ жэлдэ эд товар наймаалгын түсэб 98,1 процент дүүргэгдэбэ, тиин хүн зондо 8 миллион түхэригэй эд бараа дутуугаар худалдагдаба. Гүрэнэй худалдаа наймаанда мүнгэн зөөри ба эд бараа үрихэ, хулгайлха ушарнууд үшөө зайлуулагдаагүй.

Хүн зониие ажаһуудалай ба коммунальна талаар хангалгые саашадань һайжаруулха гээшэ ажалшадай ажабайдалые һайжаруулха хэрэгтэ шухала удхашанартай юм. Гэбэшье, БМАССР-эй Коммунальна ажахын министерство гэр байрын-коммунальна предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай анхарал оролдолго багаар гаргана.

Олзоборилгын коопераци муугаар хүдэлмэрилнэ. Бурпромсовет хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжые муугаар хангана, худалдаа наймаанай организацинуудта арадай хэрэглэлэй товарнуудые үгэлгэ таһалдуулна.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Госплан хадаа арадай хэрэглэлэй товарнуудые промышленна предприятинуудай үйлэдбэрилэн гаргаха ба эльгээхэ түсэбүүдые дүүргэлгэдэ хиналта хангалтагүйгөөр бэелүүлнэ.

БМАССР-эй 1955 оной Гүрэнэй бюджет

БМАССР-эй 1955 оной бюджедэй хэмжээн арадай ажахын түсэбтэй тааруугаар тогтоогдоод, доходуудай талаар 285 миллион 130 мянган түхэриг, гаргашанаудай талаар 275 миллион 630 мянган түхэриг байхаар, 1956 оной январиин 1-дэ 9 миллион 500 мянган түхэриг бюджетнэ мүнгэн үлэхөөр Верховно Соведэй баталамжада республикын Министрнүүдэй Соведээр табигдаба.

Гүрэнэй доходуудһаа оролго, налогууд ба республиканска мэдэлэй ажахын органуудай болон предприятинуудай олзоһоо орохо мүнгэн республикын 1955 оной бюджедэй доходой хубида урдын жэлнүүдтэл адляар гол ехэ удхашанартай байна. Энэнь 227 миллион 78 мянган түхэриг гү, али бүхы доходуудай 82,4 процент болоно.

Эрьесын налог хадаа доходой эгээн ехэ орошо болохо, тэрэнь 877 миллион 500 мянган түхэриг байха юм. Тэрэнэй 64 миллион 782 мянган түхэригынь республиканска бюджедтэ үгтэхэ байна. Эрьесын налогой саг соогоо, бүрин гүйсэдөөр оролго хадаа бюджедээр хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые мүнгөөр хангалгада шиидхэхы удхашанартай болоно. Тиихэдэ энэ налогой түсэбые дутуугаар дүүргэлгэ хадаа бюджедэй гаргашын хубиие дүүргэлгэдэ ехэ бэрхэшээлнүүдые ушаруулжа болохо юм.

Организацинуудай олзын налог 9 миллион 415 мянган түхэригөөр орохо гэжэ хараалагдана, тэрэ тоодо эд хэрэглэгшэдэй кооперациһаа—6 миллион 480 мянган түхэриг, олзоборилгын кооперациһаа—2 миллион 835 мянган түхэриг байха юм.

Энэ жэлдэ республикын бюджедтэ гүрэнэй урьһаламжануудһаа мүнгэ оролого үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулхада зарим тэдыгээр ехэ болгогдохо байна, энэнь арадай ажахые ба культурые саашадань хүгжөөхэ зорилгонуудтай тааралдана.

БМАССР-эй 1954 оной бюджедтэ гүрэнэй бүхы доходууд оруулагдаһан болобошье, эрьесын налогһоо ба машинно-тракторна станцинуудай доходһоо оролого дүүргэгдээгүй.

Мухаршэбэрэй, Заиграйн, Кударын, Бичурын, Курумканай, Хэжэнгын ба Тарбагатайн аймагуудай машинно-тракторна станцинууд илангаяа ехэ үрэ доёмхотой байна.

Ажалшадай депутадуудай аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд финансова органуудай хүдэлмэриие багаар хинана, гүрэнэй үмэнэ мүнгэнэй талаар уялгануудаа дүүргэдэггүй колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтэ багаар табина.

БМАССР-эй Гүрэнэй бюджедэй гаргашанууд

Бурят-Монголой АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй гаргашанууд 1955 ондо 275 миллион 630 мянган түхэригөөр тодорхойлогдоо. Бүхы гаргашануудһаа арадай ажахыда 28 миллион 513 мянган түхэриг, социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта—222 миллион 35 мянган түхэриг, захиргаанай органуудые хангаха гаргашануудта—22 миллион 168 мянган түхэриг һомологдоно.

Арадай ажахыда бюджедээр һомологдоһон ниитэ мүнгэнһөө нютагай мэдэлэй промышленностьда нэгэ миллион 346 мянган түхэриг, хүдөө ажахыда—5 миллион 323 мянган түхэриг үгтэхөөр хараалагдаба. Тэрээнһээ гадна, республикын хүдөө ажахы бусад орошонуудһаа ехэ мүнгэ абаха байна. Жэшээлхэдэ, колхозно үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ ябадалда шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг машинно-тракторна станцинуудые хангалгада 1954 ондо союзна бюджедһээ 141 миллион 400 мянган түхэриг абтаба. Машинно-тракторна станцинуудай хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй мүнгэн зөөриие илангаяа гамтайгаар гаргашалха ёһотой.

Коммунально-гэр байрын ажахыда жэл бүри ехэ мүнгэн һомологдоно. Гансахан манай республикын бюджедээр 1955 ондо энэ хэрэгтэ 10 миллион гаран түхэриг һомологдохоор хараалагдаа.

Энэ жэлдэ харгын ажахыда бюджетнэ һомололго 3 миллион 235 мянган түхэригөөр хараалагдаба. Колхозно центрнүүдые телефонтой болголгодо 426 мянган түхэриг һомологдохоор хараалагдаа.

Социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта жэл бүри мүнгэн улам ехээр һомололго хадаа манай Эхэ ороной бүхы арадуудай культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын саг үргэлжын анхарал оролдолгын тодорхой гэршэ мүн.

Бюджедһээ гэгээрэлдэ капитальна һомололго 5 миллион 825 мянган түхэриг, элүүрые хамгаалгада — 5 миллион 424 мянган түхэриг болоно.

БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерстводэ үнгэрэгшэ жэлдэ капитальна һомололгын түсэб оройдоо 62 процент дүүргэгдээ. БМАССР-эй Культурын министерствын капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэн бүри муугаар ашаглагдана. Эндэ бюджедээр хараалагдаһан мүнгэнэй хахадыешье үнгэрэгшэ жэлдэ гаргашалаагүй.

Һүүлэй үедэ КПСС-эй Центральна Комитедэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заабаринуудай ёһоор, захиргаанай зургаануудай гаргашые бага болгохо, албан-захиргаанай аппарадые хороохо ба тэрэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха талаар хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэбэ. Энэ жэлдэ гүрэнэй захиргаанай зургаанудта зорюулагдаһан гаргашанууд үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулхада 1 миллион 732 мянган түхэригөөр бага болгогдоно.

Гүрэнэй аппарадые хүнгэрүүлхэ талаар хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ мүнгэн һангай зургаанууд харюусалгатай зорилго дүүргэхэ ёһотой. БМАССР-эй Финансын министерство энэ зорилгоёо хангалтагүйгөөр дүүргэнэ, штатно-сметнэ журам сахилгада хиналта муугаар бэелүүлнэ гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй.

БМАССР-эй аймагуудай ба городуудай бюджедүүд

Аймагай ба городской бюджедүүд доходуудынь 202 миллион 59 мянган түхэриг, гаргашануудынь 194 миллион 719 мянган түхэриг хэмжээтэйгээр Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табигдана. Аймагай ба городской бюджедүүдтэхи мүнгэнэй гол хубинь, 85 процент шахуунь, социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта зорюулагдана.

1955 ондо эдэ гаргашануудта 164 миллион 672 мянган түхэриг, тэрээнһээ—гэгээрэлдэ 90 миллион 522 мянган түхэриг, элүүрые хамгаалгада ба физическэ культурада—64 миллион 855 мянган түхэриг һомологдоно.

Тус тустаа аймагуудай ба городской бюджедүүдэй хэмжээн иимэ хэмжээтэйгээр (мянган түхэригөөр) баталамжада табигдана:

Байкало-Кударын	4407
Баргажанай	6931
Баунтын	4577
Бичурын	6937
Зэдын	4360
Яруунын	5142
Заиграйн	10974
Закаменай	4754
Иволгын	4448
Кабанскын	6094
Хэжэнгын	5252
Кударын	4715
Курумканай	5073
Кяхтын	8840
Мухаршэбэрэй	7290
Ахын	2001
Прибайкальска	5716
Хойто-Байгалай	5207
Сэлэнгын	9002
Тарбагатайн	4973
Ториин	4260
Түнхэнэй	6797
Хориин	5639
Бабушкин город	2309
Городок город	6299
Улан-Удэ город	52722

Үнгэрэгшэ 1954 ондо аймагай ба городской бюджедүүд доходуудай талаар 103,1 процент дүүргэгдээ.

Зарим аймагай ба городской Соведүүд бюджедэй доходуудай дүүргэлтые хангаагүй.

1954 ондо хүдөөгэй бюджедүүд бүхы дээрээ доходуудай талаар 100,7 процент, гаргашануудай талаар—96,9 процент дүүргэгдээ. Кяхтын, Ахын, Иволгын аймагуудта хүдөөгэй бюджедүүд хангалтагүйгөөр дүүргэгдэбэ.

Республикын Финансын министерство республикын мүнгэн һангай зургаанудай хүдэлмэридэ байһан эдэ бүхы дутагдалнуудые үгы хэхын тула хэмжээ абаха юм.

Верховно Соведэй үзэмжэдэ ба баталамжада БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй табиһан республикын 1955 оной Гүрэнэй бюджет 1955 ондо арадай ажахын түсэбөөр хараалагдаһан бүхы хэмжээ-ябуулгануудые дүүргэхэ ябадалые шухала мүнгэн зөөреэр хангана.

Коммунистическэ партиие ба Советскэ правительствые тойрон нягтаар жагсаһан Бурят-Монголой ажалшад 1955 оной бюджедые, табадахи табанжэлэй түсэбые, 1955 оной арадай ажахын түсэбэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэлгэ хангаха, коммунистическэ байгуулалтын хэрэгтэ бүри ехэ амжалтануудые туйлаха байһаниинь лабтай.

Предприятинуудай жэгдэ һайн хүдэлмэри—бюджедэй доходуудые амжалтатайгаар дүүргэлгын үндэһэ мүн

Республикын арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ зорилгонууд ба социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта саг соонь мүнгэ һомололго ажахын доторой нөөсэлгые эрид шууд ехэдхэхэ, тэрэниие гамтайгаар, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ эрилтэ табина.

1955 ондо гүрэнэй предприятинуудһаа ба ажахын организацинуудһаа 38 миллион 234 мянган түхэриг олзо орохо, тиихэдээ нөөсэлгын 23 процентнь тэдэ лэ предприятинуудай ба организацинуудай үйлэдбэриин базые саашадань үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ хэрэгтэ зорюу-

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадууд: (зүүн гарһаа) Ториин аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан **Ю. Ц. Буянтуева**, Ехэ-Куналейн МТС-эй комбайнер **А. Е. Болокев**, Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой шэл татадаг мастер **А. Ф. Голощапова**, Темлюйскэ заводой машинист **А. П. Тамакулов**, Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой сакманщица **Ц. Д. Дансарунова** гэгшэд заседаниин забһарлалгын үедэ хөөрэлдэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Мандатна комиссиин түрүүлэгшэ депутат А. У. Модогоевой элидхэлһээ

Нүхэд депутадууд! Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй Мандатна комисси Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 31-дэхи статьягай үндэһөөр 1955 оной февралиин 27-до һунгагдаһан Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай эрхэ түлөөлгые шалгажа үзэбэ.

Нүхэд депутадууд! Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведтэ болоһон һунгалтанууд хадаа коммунизмын илалтада манай ороной арадуудые этигэл найдамтайгаар хүтэлэн ябагша Коммунистическэ партиие ба Советскэ правительствые тойрон Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай нягтаар жагсаһанайнь ба нэгэдэлэйнь, һунгагшадай ехэ эдэбхитэй ба эмхитэй байһанайнь тэмдэг доро, политическэ асари ехэ дэбжэлтын оршон байдалда боложо үнгэрөө. Голосованиин списогтэ оруулагдаһан бүхы 365722 хүнүүдһээ 365668 һунгагшад Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудые һунгалтада хабаадаба, энэнь 99,98 процент болоно.

Энээнһээ үндэһэлэн, Мандатна комисси хадаа БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгагшадай олонхидоор һунгагдаһан бүхы 101 депутадуудай эрхэ түлөөлэлгые үнэн зүб гэжэ тоолоно. Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө 364714 һунгагшад голосоо үгөө, энэнь голосованида хабаадаһан һунгагшадай ниитэ тоогой 99,74 процент болоно.

Бурят-Монголой республикын ажалшад социалистическэ промышленностиин ба хүдөө ажахын түрүү хүнүүдые, партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэдые, наукын ба культурын ажал-ябуулагшадые, Советскэ Армиин сэрэгшэдые—коммунистическэ байгуулалтада эдэбхитэйгээр хабаадагшадые Верховно Соведэй депутадуудаар һунгаба.

БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай тоодо Социалистическэ Ажалай хоёр Герой бии, 82 депутат Советскэ Союзай ордену̇уд болон медальнуудаар шагнагданхай. БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудаар 27 эхэнэрнүүд һ[…] гагдаа. Тэдэнэр үйлэдбэриин но[…] торнууд, үндэр ургасын мастерн[…] малажалай түрүүшүүл, гүрэнэй […] ниитын ажал-ябуулагшад, элүүр[…] хамгаалгын, арадай гэгээрэлэй […] культурын ажал-ябуулагшад мүн.

Нүхэд депутадууд! Бурят-Монг[…] лой АССР-эй Верховно Соведэй д[…] путадуудай эрхэ түлөөлгые шалга[…] байхадаа, Мандатна комисси ни[…] шиидхэбэри гаргажа, БМАССР-[…] Верховно Соведэй үзэмжэдэ таб[…]

«Бурят-Монголой АССР-эй Ве[…] ховно Соведтэ болоһон һунгал[…] нууд тухай һунгуулиин Централ[…] комиссиин үгэһэн бүхы докум[…] нүүдые ба материалнуудые депу[…] бүхэн тушаа амяар-амяарынь ш[…] гаад байхадаа, Верховно Совед[…] Мандатна комиссиин тогтоохонь:

1. Бурят-Монголой АССР-эй Ве[…] ховно Соведтэ һунгаха һунгалтан[…] тухай Дүримтэй ба Бурят-Монго[…] АССР-эй Конституцитай бүрин[…] хилдуулан, мүн тэдэнэй үндэһ[…] БМАССР-эй Верховно Соведтэ [...] путадуудые һунгалга һунгуулиин[…] хы округуудта үнгэргэгдэбэ.

2. Бурят-Монголой АССР-эй Ко[…] ституциие ба Бурят-Монго[…] АССР-эй Верховно Соведтэ һунг[…] һунгалтанууд тухай Дүримые зө[…] һэн тушаа, БМАССР-эй Верхо[…] Соведтэ депутадуудые һунгаһан һ[…] галтанууд тушаа ямаршье гомд[…] нууд болон мэдүүлгэнүүд һунг[…] лиин округуудта, тэрэшэлэн һунг[…] лиин Центральна комиссида ор[…] гүй, тиимэһээ һунгуулиин ямар[…] гэн округто һунгалтануудые […] люулха ямаршье шалтагаанууд б[…] паагүй.

Дээрэ хэлэгдэһэнэй үндэһ[…] Верховно Соведэй Мандатна ком[…] си һунгуулиин Центральна ком[…] сяар регистрацида абта[…] БМАССР-эй Верховно Соведэй […] хы депутадуудай эрхэ түлөөлгые […] дэрхэ тухай дурадхал Бурят-Мон[…] лой АССР-эй Верховно Соведэй […] таламжада табина. Эдэ депутад[…] дай список «Бурят-Монгольс[…] правда» газетын 1955 оной мар[…] 5-най 54-дэхи номерто, «Бурят-М[…] голой үнэн» газетын 1955 оной м[…] тын 5-най 54-дэхи номерто толи[…] доһон байгаа».

Бурят-Монголой АССР-эй 1955 оно[й] Гүрэнэй бюджет тухай

БМАССР-эй Верховно Соведэй Бюджетнэ комиссиин Түрүүлэгшэ депутат П. Е. Ножкиной нэмэлтэ элидхэл[һээ]

Нүхэд депутадууд! Танай үзэмжэдэ ба баталамжада табигдаһан Бурят-Монголой АССР-эй 1955 оной Гүрэнэй бюджет хадаа доходуудынь 285.130 мянган түхэриг, гаргашануудынь—275.630 мянган түхэриг хэмжээтэйгээр, доходуудынь гаргашануудһаа 9.500,0 мянган түхэриг үлүү байхаар БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведээр абтаһан байна.

Гаргашануудай хубида ехэхэн мүнгэн зөөри арадай ажахыда ба социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта хараалагдаа, тэрэнь бюджедэй 91 процентнь болоно.

Социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта мүнгэ һомололго 1954 онойхитой сасуулхада 9.228,0 мянган түхэриг үлүү байхаар хараалагдаба.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Бюджетнэ комисси БМАССР-эй 1955 оной Гүрэнэй бюджедые хаража үзэбэ, тэрэ хадаа арадай ажахын түсэбтэ таарахаар зохёогдоо, арадай ажахын, культурын ба наукын саашанхи ургалтые харуулна гэжэ тодорхойлбо. Тиимэһээ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтооһон хэмжээгээр, зарим заһабаринуудтайгаар тэрэниие баталха гэһэн дурадхал оруулна.

Бурят-Монголой АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй гол доходуудынь социалистическэ предприятинуудһаа ба ажахын организацинуудһаа ороно. Тиимэһээ 1955 оной бюджедые дүүргэлгэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө, продукциин өөрынь үнэ химдаруулхын, ажахын тоосоо нэбтэрүүлхын түлөө тэмсэлһээ ехээр дулдыдаха байна.

1954 ондо зарим промышленна министерствонүүд ба ажахын һалбаринууд бюджедтэ мүнгэ оруулха ба нөөсэлгэ хэхэ түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргээ. Гэбэшье, ниитэ дээрээ дүүргэгдэһэн болобошье, зарим статьянуудаараа бюджет дутуугаар дүүргэгдэһэн байна. Барилгын материалнуудай промышленностиин управлениин, гэр байрын-гражданска барилгын ба харгын-транспортна ажахын предприятинууд бюджедтэ 2.837,0 мянган түхэриг дутуу оруулба.

БМАССР-эй Нютагай промышленностиин Министр нүхэр Пивоваров, Бурмонпромсоведэй правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Еременко ба эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин Министр нүхэр Власов хадаа үргэн хэрэглэлэй товарнуудые саашадань ехээр үйлэдбэрилхэ, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ ханг[…] һайжаруулха ябадалда анхар[…] ехээр хандуулха, предприятину[…] ажал-ябуулгада байһан дута[…] нуудые эрид шууд зайсуулха ёһо[…]

Республикын һургуулинуудай [...] ралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлм[…] дэ ехэхэн дутагдалнууд бии б[…] гэжэ 1954 ондо БМАССР-эй Вер[…] но Соведэй IV зарлалай I сесси […] тэмдэглэгдэһэн байгаа. Гэбэ[…] БМАССР-эй Гэгээрэлэй минис[…] ство энэ хүдэлмэриие һайжар[…] талаар хэмжээ абаагүй.

БМАССР-эй Элүүрые хамгаа[…] министерство медицинскэ эмхи[…] гаануудые хүдэлмэрилэгшэдөөр [...] гаха асуулал муугаар эрхилнэ. Г[…] дой ба илангаяа хүдөөгэй хүн з[…] үзүүлэгдэдэг медицинскэ туһала[…] хангалтагүй байна. Жэшээл[…] 1954 оной эсэстэ 291 тушаал эз[…] дээгүй байгаа. Элүүрые хамгаал[…] һомологдоһон бюджедэй мү[…] дутуугаар ашаглагдаа.

Министерствонүүдэй, управ[…] нүүдэй, организацинуудай зари[…] тэлбэрилэгшэд үлүү гаргашану[…] тохёолдуулна, заримдаа см[…] штатна журам бүдүүлигээр эб[…]

Зарим организацинуудай з[…] гаанай аппарадай штадуудые б[…] дэнэй ажал-ябуулгые шэнжэ[…] Бюджетнэ комисси хадаа тэдэ[…] шэнэлэн эмхидхэхэ штадыень […] хо хэрэгтэй гэжэ тоолоно.

Республикын Министрнүүдэй [...] ведэй дэргэдэхи, хүн зониие н[…] хэ хэрэг эрхилхэ ба хүдэлмэр[…] дые эмхитэйгээр шэлэн абалгы[…] һаг хоёрые нэгэдүүлжэ, нэгэ […] —БМАССР-эй Министрнүүдэй […] ведэй дэргэдэхи хүдэлмэриш[…] эмхитэйгээр шэлэн абалгын ба […] гын таһаг болгохо гэһэн дурад[…] Бюджетнэ комисси оруулна. […] рынь, тэдэнэр хадаа промыш[…] ностьда ба хүдөө ажахыда хэр[…] хүдэлмэришэдые шэлэн абаха […] гансахан зорилго дүүргэнэ.

БМАССР-эй Госплан арадай [...] хын түсэбэй даалгабаринуудай [...] гэлтэ хангаха хэмжээ-ябуулган[…] багаар зохёогоо. Эндэ шүүмжэ[…] һэн Министерствонүүдэй ба у[…] ленинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд […] жэлэлые хараадаа абаха ба д[…] далнуудые зайсуулха талаар […] ла хэмжээнүүдые абаха, энэ […] үйлэдбэриин-ажахын ба мүнгэ[…] гай ажалые һайжаруулха б[…] гэжэ Бюджетнэ комисси тоол[…]

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи зарлалай нэгэдэхи сесси

БМАССР-эй 1955 оной Гүрэнэй бюджет тухай элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ

БМАССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи зарлалай нэгэдэхи сесси дээрэ апрелиин 11-нэй үглөөнэй ба үдэшын заседаниинууд дээрэ республикын 1955 оной Гүрэнэй бюджет тушаа үгэ хэлэлгэн болоо. Түрүүлэн депутат **Ц. Б. Гармаев** (Санагинска округ) үгэ хэлэбэ.

—Манай хүсэн түгэлдэр социалистическэ Эхэ орон ажахын болон культурна байгуулалтын шэнэ шэнэ амжалтануудые жэлһээ жэл бүри туйлана. Ажалшадай материальна ба культурна ажаһуудалынь улам һайжарна. Энээн тушаа Коммунистическэ парти болон Советскэ правительство саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргана. Закаменай аймагай колхознигууд КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые халуунаар дэмжэжэ, ажал хүдэлмэри дээрээ шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө оролдоно. Манай аймагай колхознигууд ойрын хоёр—гурбан жэл соо эдлүүриин гайхал 100 гектар бүридэ һү һаалгые гурба дахин, мяха—2,5 дахин ехэ болгохоор хараална. Хүдөө ажахые эрид шууд хүгжөөхын түлөө малажалые зүбөөр эрхилхэ ба тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ шухала.

Саашань депутат Гармаев аймагта хэжэ ябуулагдажа байгаа культурна-гэгээрэлэй хүдэлмэри тухай тогтожо хэлээ. Аймцентр дээрэ культурна байшангые барилгада энэ жэлдэ ... мянган түхэриг һомолхыень бюджет соо хараалхые дурадханаб гэбэ.

Депутат **Б. С. Семенов** (Шахтинскэ округ) БМАССР-эй Верховно Соведэй сессиин үзэмжэдэ табигдаһан бюджет хадаа манай урда табиһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ шэглүүлэгдэнхэй. Сэлэнгын аймагта хэдэн олон промышленна предприятинууд бии. Теэд олонхи предприятинууд гүрэнэй түсэбөө дүүргэнэгүй, үйлэдбэрилһэн продукциингаа шанарые һайжаруулхын түлөө анхарал оролдолго гарганагүй. Селендумын моторо-заһабарилгын завод гээгдэнги предприятинуудай нэгэниинь болоно. Үнгэрһэн жэлдэ тус завод жэлэйнгээ түсэбые гансахан гэжэ 75 процент дүүргэһэн байна. Үйлэдбэрилһэн продукциин үнэтэй болоно. Хүдөө ажахын министерство энэ заводые гээгдэлһээнь гаргахын түлөө бодото хэмжээнүүдые абанагүй. Тэндэ дүршэл ехэтэй һайнтай хүтэлбэрилэгшэд дутамтай. Гэбэшье, энэ асуудал нэгэнтэ бэшэ табигдаһан болобошье, хүдөө ажахын министерство энээндэ анхаранагүй.

Мүн манай аймагта промкомбинат, пищекомбинат гэхэ мэтэ предприятинууд гүрэнэй түсэбые жэл бүри дүүргэдэггүй заншалтай юм. Энээндэ аймагай партийна, советскэ организацинууд зэмэтэй болобошье, аймагай промышленностиин ба Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствонууд ехэхэн зэмэтэй байна. Тэдэнэр хүдөө нютагуудай предприятинуудаа тодорхой һайнаар хүтэлбэрилнэгүй гэжэ депутат Семенов тэмдэглэбэ.

Депутат **Т. Д. Сычев** (Шергинскэ округ) өөрынгөө үгэ соо иигэжэ хэлэбэ: манай сессиин үзэмжэдэ табигдаһан Бурят-Монголой АССР-эй бюджет болбол арад зоной ажана амгалан байдалай түлөө Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын зүгһөө ехэхэн анхарал оролдолго гаргажа байдагые гэршэлнэ. Байкало-Кударын аймагта һүүлэй жэлнүүдтэ культурын олохон эмхи зургаанууд баригдаа. Мүнөө энэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдана. Аймагай центртэ больница, Культурын байшан, библиотека гэхэ мэтын эмхи зургаанууд шэнээр баригдаха ба заһабарилагдаха байна. Энээндэ үшөөл хэдэн мянган түхэриг нэмэжэ һомолхые Верховно Соведэй сессиие гуйха байнаб.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой һүүлээр хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээхэ богони хэмжээ-ябуулгануудые хараалжа, тэрэнээ дүүргэхын түлөө аймагай колхознигууд эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Илангаяа кукуруза тарилгада анхарал хандуулагдана. Гансахан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо энэ жэл 250 гектарта кукуруза тариха,—гэжэ депутат Сычев хэлэбэ.

Депутат **Ф. Ф. Петров** (Заиграевскэ округ) үгэ соогоо республикымнай бюджет манай арадай экономикын, культурын, тэрэнэй амгалан тайван байдалай үзэгдөөгүй ехэ ургалтые харуулна гэбэ. Республикын министрнүүдэй Соведээр табигдаһан 1955 оной бюджедэй проектые батлахые гэһэн дурадхал оруулнаб гэжэ хэлэбэ. Заиграйн аймагай бюджет тухай иигэжэ хэлэбэ:

—Манай аймагтахи леспромхоз, модошод үнгэрһэн жэлдэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн ба түсэбһөө гадуур 150 мянган кубометр гүйлгын модо түсэбһөө гадуур үгэһэн байна. Гэбэшье, модо бэлэдхэлэй предприятинууд өөһэдынгөө дотоодын арга боломжонуудые дүүрэн хэрэглэхын түлөө, мүн түрүү модошодой дүй дүршэлые олоной шадабари болгохын түлөө багаар оролдоно. Саашань депутат Петров хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай удаан тогтожо хэлээ. Манай аймагай колхозууд ниитынгээ малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө, мүн малдаа дулаан ба типовой байрануудые шанартайгаар бариха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулха ёһотой. Энэ хэрэгтэ машинно-тракторна станцинууд ехэ үүргэ дүүргэхэ байгаа. Теэд Ново-Брянска болон Курбын МТС-үүд өөдтэй юумэ хэнэгүй. Ново-Брянска МТС-тэ хүтэлбэрилхы кадрнууд дутамаг. Ушар иимэһээ аймагай МТС-үүд хадаа колхозуудта бодото туһаламжануудые үшөөл багаар үзүүлнэ.

БМАССР-эй Финансын, Коммунальна ажахын министерствонуудэй хүдэлмэридэхи дутуу дунданuудые тэрэ шүүмжэлэн мэдүүлбэ.

Депутат **Г. И. Воронин** (Нижне-Ангарска округ) холын Хойто-Байгалай аймагай колхознигууд КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые тон халуунаар һайшаан угтаа гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Үнгэрһэн жэлдэ аймагай ажахын гол һалбари болохо—загаһа барилгын түсэб 126 процентээр дүүргэгдэһэн байна. Манай загаһашад таба мянган центнер эрхим шанартай загаһа түсэбһөө гадуур үгөө.

Мүн аймагай ангуушад ехэхэн амжалта туйлаа. Энэ жэлэй агнууриин сезондо тэдэнэр түсэбөө 112 процент дүүргэһэн байна.

Гэхэтэй хамта, манай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии гэжэ депутат Воронин тэмдэглэнэ. Нэн түрүүндэ загаһа бүри ехээр бариха ехэхэн арга боломжотой аад, энээнээ гүйсэд хэрэглэжэ шаданагүйбди. Загаһа барилгын болон үйлэдбэрилгын ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилга һулаар хэгдэнэ. «Байкалгосрыбтрест» эдэ мэтын шухала асуудалнуудта анхаралаа тон багаар табина. Загаһанай промышленностиин предприятинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгые имагтал нютагай организацинуудта даалгаад, өөһэдөө тэдэнэй хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлнэгүй.

Депутат **К. М. Жарникова** (Кударинска округ) иигэжэ хэлэбэ: БМАССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин үзэмжэдэ ба баталалгада табигдаһан манай республикын 1955 оной гүрэнэй бюджедэй проект хадаа арадай ажахые саашаадань хүгжөөлгэдэ зорюулагданхай. Бюджедэй ехэхэн хубинь арад зоной культурна эрилтэнүүдые хангалгада шэглүүлэгдэнэ. Жэшээнь, Кударын аймагай бюджет 10 жэл соо 3,3 дахин ехэ болоо. Үнгэрһэн жэлдэ аймагай центрые болбосон түхэлтэй болголгодо 120 мянган түхэриг гаргашалагдаһан байна. Энэ хадаа имагтал манай түрэл партиин ба советскэ правительствын анхарал оролдолгын аша үрэ мүн гэжэ нүхэр Жарникова хэлэнэ.

Гэхэтэй хамта, республикын Элүүрые хамгаалгын министерство Кударын аймагай элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һулаар хүтэлбэрилнэ гэжэ тэрэ шүүмжэлбэ. Илангаяа манай аймагта мэргэжэл ехэтэй врачнар болон бусад хүдэлмэрилэгшэд дутамаг. Мүн элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудые шэнээр барилга тон хангалтагүй байна.

Арад зоной ургажа байгаа хэрэглэмжэнүүдые хангахын тулада эдеэ хоолой товарнуудые ехээр бүтээн гаргалгада парти, правительство ехэ анхарал табина. БМАССР-эй эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерство 1954 оной түсэбые бүхы продукци гаргалгаар 103,7 процент дүүргэбэшье, 24 предприятинуудай 5-ниинь жэлэй түсэб дүүргэжэ шадангүй, гүрэндэ 450 мянган түхэригэй продукци дутуу үгөө гэжэ депутат **С. И. Власов** (Байкало-Кударинска округ) хэлэбэ.

Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерство гаргагдаһан продукциингаа шанарые һайжаруулха талаар хиналтаа шангадхажа, шэнэ предприятинуудые олоор барижа байбашье һаа, министерствын мэдэлтэй предприятинууд бүхы дээрээ муугаар хүдэлнэ. 1954 ондо үрэ жэмэсэй шүүһэн, крахмал, колбаса, ирис гаргаха, гурил татаха түсэб дүүргэгдээгүй. Министерство тушаа депутадуудай хэһэн шүүмжэлэлые зүб дээрэ тоолоод, гээгдэнги предприятинуудаа урагшань татахын тулада министерствын хүдэлмэришэд хүдөө гаража, нютагай предприятинуудта туһаламжа ехээр үзүүлдэг болохо.

Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Власов Финансын министерствын хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые эрид шүүмжэлээд, эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерство бюджедэй үмэнэхи уялгаяа сүм дүүргэхэ гэбэ.

Коммунистическэ парти болон советскэ правительствын түүхэтэ тогтоолнуудаар зоригжоһон Мухаршэбэрэй ажалшадай үнгэрһэн 1954 оной турша соо туйлаһан амжалтанууд тухай депутат **Л. Ц. Цыренов** (Шаралдайн округ) тогтон хэлэбэ. 1954 оной турша соо Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд тарилгынгаа талмай 7,9 мянган гектараар ехэ болгоо. Үнеэдэй байха 8 типовой байра, тугалай — 4, гахайн — 5, хонинои—16 байра ба бусад барилганууд бүтээгдээ.

Малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ, тэжээлэй һайн база байгуулгада анхарал ехээр табигдана. Энэ жэлдэ аймагай колхозууд болон совхоз эрхим һайн газарта 3900 гектар кукуруза тариха юм. Кукуруза тарихын тулада тарянай 33 сеялкэнүүд тааруулагдаа. Мүн ороохото, техническэ, овощной культуранууд урда жэлэйхиһээ ехээр таригдаха юм. Эдэ ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэг механизаторнууд шиидхэхэ байна. Тиибэшье тэдэнэй байра байдалые һайжаруулгада анхарал багаар табигдана гэжэ депутат Цыренов хэлэбэ. Гэрнүүд, культурно-ажабайдалай ба үйлэдбэриин барилгануудые олоор барилгада 1955 ондо мүнгэ хараалхые тэрэ гуйба. Хирпиисэ ехээр гаргаха хэрэгые нютагай промышленностиин министерство Бурпромсовет хоёр һаатуулна, мүн Гэгээрэлэй министерство һургуулиин барилгануудые унжагайруулна, барилгада мэргэжэлтэй технигые эльгээнэгүй гэжэ тэмдэглэбэ.

1954 оной гүрэнэй түсэбые дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй ашаар городой промышленна, транспортна, хэлхээ холбооной ба бусад предприятинууд валовой продукци гаргаха түсэбөө декабриин 14-дэ дүүргэжэ, гүрэндэ түсэбһөө гадуур 76 миллион түхэригэй продукци үгөө. Мүн худалдаа наймаанай предприятинууд, эмхи зургаанууд түсэбөө дүүргээ гэжэ тэмдэглэхэтээ хамта депутат **К. В. Гурьянов** (Заудинска округ) предприяти бүхэнэй гүрэнэй түсэбые тоо болон шанарайнь, ассортиментынь талаар заатагүй дүүргэдэг болохын тулада ажалшадай депутадуудай городской, районно Соведүүдэй гүйсэдкомууд, предприяти болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд тэмсэнэгүй гэжэ шүүмжэлбэ.

Городой промышленна предприятинууд, барилгын эмхи зургаанууд табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэхэтээ хамта, КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые дүүргэлтэ болгон, шефтээ абтаһан колхозуудтаа ехэ туһаламжа хүргэхэ байха гэжэ депутат Гурьянов мэдүүлбэ.

— Малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тулада Иволгын аймагай колхозууд доторойнгоо ресурснуудые ба арга боломжонуудые элсүүлжэ байна. 1955 ондо эдлүүриин 100 гектар бүхэндэ Иволгын аймагта 85 килограмм нооһон, 35,5 центнер һүн абтаха. 1954 онтой сасуулхада энэ жэлдэ үндэгэн хоёр дахин ехээр абтаха, орооһон нэгэ хахад дахин ехээр хуряагдаха, овощь 2 дахин, хартаабха гурба дахин ехээр абтаха гэжэ депутат **Е. С. Славина** (Иволгын округ) хэлэбэ. Саашадань депутат Славина өөрынгөө хүдэлжэ байһан Молотовой нэрэмжэтэ колхозой намаг хатааха, сабшалан, бэлшээри уһалха талаар, кукуруза ехээр таријжа малайнгаа ашаг нэмые дээшэлүүлхэ тушаа хэжэ байһан хүдэлмэри тухай тогтожо хэлээд, Иволгын аймагай центрые уһаар хангаха ба тэндэхи хүн зоной элүүрые сахиха хэрэг һайжаруулха тушаа анхаралаа ехээр табихыень энээндэ хамаатай министерствонүүдтэ хандаба.

Курумканай аймагай колхозуудай олзо доход 1954 ондо 9 миллион түхэриг болоо. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые дүүргэлтэ болгон манай колхозууд 1960 ондо нооһо 4,5 дахин, мяха 2,5 дахин, һү 3,5 дахин ехээр абадаг болохо. Тиихэдээ колхозуудаймнай олзо 30 миллион түхэриг хүрэхэ гэжэ депутат **Д. Т. Раднаев** (Курумканай округ) хэлэбэ. Малаа дулаан байраар хангаха зорилгоор 12 мянган кубическа метр модон бэлэдхэгдээ. Кукуруза энэ жэлдэ 2050 гектарта таригдаха юм.

Саашань нүхэр Раднаев Хүдөө ажахын министерствын ой модоной управлени гүрэндэ дарамта болоһон зургаануудые эмхидхэжэ, гүрэнэй мүнгэ үлүү ехээр гаргашална гэжэ шүүмжэлбэ.

—Хүдөө ажахые эрид түргэн хүгжөөхэ талаар партиин зохёоһон программые дүүргэлтэ болгон манай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой олзо доход жэлһээ жэлдэ ургажа байна гэжэ депутат **Р. С. Бубеев** (һунгуулиин Сувинска округ) хэлэнэ.—Хэрбээ 1953 ондо олзо доходнай 1650 мянган түхэриг байһан һаа, 1954 ондо 2930 мянган түхэриг болоо. Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые дүүргэхэ талаар хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээд байхада, 1960 ондо колхозой олзо 7 миллион 200 мянган түхэриг боложо, ажалта үдэртэ 13 түхэриг хубаахабди. Колхознигуудай эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр ажаллажа байһан тухай хэлэһэнэйнгээ һүүлээр, депутат Бубеев Куйтунска МТС-эй үйлэдбэриин базые һайжаруулха, механизаторнуудта хамтын байра барихын шухала байһаниие тэмдэглээд, гэгээрэлэй, культурын министерствонүүдэй, Бурмонкоопсоюзай правлениин, «Сельхозснаб», «Автотракторсбыт» ба бусад республиканска эмхи зургаануудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые шангаар шүүмжэлбэ.

Сессидэ үгэ хэлэһэн депутат **Н. Б. Пивоваров** (Кяхтын Ленинскэ округ) нютагай промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые депутадууд зүбөөр шүүмжэлээ гэжэ мэдэрээд, эдэ дутагдалнуудые усадхаха тушаа шухала хэмжээн абтаха гэжэ мэдүүлбэ. Республикынгаа колхозуудта үбһэ һүрилдэг машинануудые, барилгын хадааһа, известко, хюрөөдэмэл модо, тоног зэбсэг нютагай промышленность урда жэлэйхиһээ ехээр бүтээжэ үгэхэ гэжэ тэрэ хэлээд, Бурят-Монголой гүрэнэй 1955 оной бюджедэй оршые дүүргэхын тулада нютагай промышленностиин хүдэлмэришэд шармайн оролдохо гэжэ хэлэбэ.

—Республикын хүдөө ажахын министерствоһээ эхилээд бусад олон министерство болон эмхи зургаанууд холын Ахын аймагта ёһотой туһаламжа үзүүлнэгүй. Министрнүүд ба бусад хүтэлбэрилэгшэд манай аймагта ерэдэггүй. Бурмонкоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Доржинһоо автомашина эрихэдэ: «машинаар юу хэхэбта, тэрээншьегүйгөөр хэрэгээ бүтээхэл байхат» гэжэ харюусадаг, гэжэ депутат **Д. Д. Ошоров** (Окинска округ) шүүмжэлбэ.

—Республикын бюджедһээ арадай элүүрые хамгаалгада 1955 ондо гаргашалагдаха мүнгэн 1940 онойхитой сасуулхада гурба дахин ехэ болоо. Хүдөө ажалшадта медицинскэ туһаламжа һайжаруулхын тулада нёдондо жэлдэ хүдөөдэ 11 участково больница, 21 фельдшерскэ, фельдшерско-акушерска пунктнууд нээгдэһэн байна. Нёдондо хүдөөдэ хүдэлхэеэ 21 врач, 130 дунда һургуулитай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд эльгээгдээ. Энэ жэлэй гараһаар 11 врач, 8 фельдшер эльгээгдээ. Һаяар үшөө 60 фельдшер хүдөөдэ хүдэлмэрилхэеэ эльгээгдэхэнь гэжэ БМАССР-эй Элүүрые хамгаалгын министр **В. Р. Боянова** хэлэнэ.

Хүүгэдэй яслинуудые, садуудые, колхозуудта наралгын гэрнүүдые олоор барилгада Хүдөө ажахын министерство, МТС, совхоз болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шухала анхаралаа хандуулха ёһотой. Элүүрые хамгаалха министерствын ба тэрэнэй нютагуудтахи органуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые элидхэлшэ ба үгэ хэлэһэн депутадууд зүб шүүмжэлээ, тэдэ дутагдалнууд усадхагдаха байха гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Депутат **Д. С. Болсохоев** (Бургалтайска округ) республикын советскэ, хүдөө ажахын органуудай, предприятинуудай, МТС-үүд, совхозууд, колхозуудай урда табигдаад байһан хойшолуулашагүй шухала зорилгонууд тушаа тогтон дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар тон ехэ дутагдалнууд бии байһаар. 1954 ондо малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб нэгэшье түрэлэй малаар дүүргэгдээгүй, үнеэдһээ һүн тон багаар һаагдана, хонидһоо нооһон багаар абтана. Ороохо тарянай ургаса бага байһаар. Энэ жэлэй малай үбэлжэлгэ нёдондо жэлэйхиһээ муугаар ябажа байна. Мал олоор гарзална. Малай ашаг шэмэ бага байһан зандаа. Энээнэй шалтагааниинь юуб гэхэдэ, малай тэжээл дутадаг байна. Ороохо таряа ехээр абадаг болохын, мүн малдаа тэжээл ехээр бэлэдхэхын тулада мүнөө жэлдэ республика доторoo кукуруза ехээр тариха байнабди. Кукуруза тарилга түрэн түрын удхашанартай хэрэг гээшэ. Тиимэһээ советскэ, хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэд кукуруза тарилгада тон ехэ анхарал табиха ёһотой. Боролжо бургааһанһаа, ой модонһоо сэбэрлэжэ, намаг хатаажа, шэнэ газарые ашаглалга саашадань үргэлжэлүүлхэбди. МТС-үүд хадаа малажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха ба малажалые хүгжөөлгэдэ ёһотой һууриия эзэлхэ зэргэтэй. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ түсэб зохёоходоо нарин ба нарибтар нооһотой хонидые үсхэбэрилгэдэ, үнеэдһээ һү ехээр һаалгада үлэмжэ ехэ анхарал табиха шухала.

Министрнүүдэй Совет болбол өөрынгөө аппарадай болон министерство, управлениинүүдэй хүдэлмэриие нарижуулан һайжаруулха тушаа шухала хэмжээ абаха байна.

Депутат Д. С. Болсохоевой үгэ хэлэлгээр гүрэнэй 1955 оной бюджет тухай элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ дүүрэбэ.

В. В. МАЯКОВСКИЙ.

Агууехэ революциин агууехэ поэт

(В. В. Маяковскиин наһа бараһаар 25 жэлэй ойдо)

Гайхамшагта поэт Владимир Владимирович Маяковский литературын түүхэдэ онсо һуури эзэлнэ. Тэрэнэй зохёохы ажал-ябуулга хадаа хархис засагые унагаахын түлөө манай арадай хэһэн агууехэ байлдаануудай түүхые уранһайханаар зохёон харуулһан намтар мүн.

Маяковскиин ажал-ябуулга дарлалтата байгуулалтын үхэн һандаржа, шэнэ үеын — илаһан социализмын һалбаран мандажа байха сагта хүгжэһэн юм. Революциин урда тээхи Россида оюун бэлигэйнь мүндэлэн гараһан хада, тэрэ ородой агууехэ поэт болоно. Гэхэ зуура, В. В. Маяковский шэнэ социалистическэ обществын агууехэ, үнэн зүб хэрэгые өөрынгөө зохёолнууд дотор дэлгээн харуулһан түрүүшын элитэ ехэ советскэ поэт байгаа.

Манай орон дотор Маяковскиин поэзи үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Поэдэй бэшэһэн зохёолнууд капиталистическэ оронуудайшье хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэйгөөр сэгнэгдэнэ. В. В. Маяковский советскэ литературын һалбаран бадаралгада, Европын, Азиин ба Америкын революционно искусствын хүгжэлтэдэ айхабтар ехэ нүлөө үзүүлһэн юм.

Маяковскиин агууехэ аша габьяань юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ саг үеые нээжэ үгэһэн пролетарска, социалистическэ революциин гол шухала талануудые элирхэйлэн харуулһан байна.

Капиталистическэ байгуулалта гээшэ хүниие доромжолон тамална гэжэ Маяковский бүри Октябриин урда тээ ойлгоһон юм. Тиимэл хадаа поэт дарлагдаһан, зобоһон үгытэй ангиин түлөөлэгшэдые бүхы шадалаараа үмөөрдэг байгаа.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци Маяковкиин поэтическэ оюун бэлигэй хүгжэлтэдэ хизааргүй үргэн зам нээжэ үгэбэ. Революциин түрүүшын үдэрһөө хойшо тэрэ хадаа «добтолон ороһон ангиин» талада байжа, тэрэнэй илалтын хэрэгтэ өөрынгөө бүхы хүсэ шадал ба оюун бэлигые зорюулба. Революци хадаа Маяковскиин саг үргэлжэ бэшэдэг, гансахан лэ темэ байһан юм.

Маяковский найдамтай бата социальна түшэг тулгуури олоһон байна. Эгээл тиимэһээ революциин уг зорилго ба удхашанарые тэрэ зүбөөр ойлгоһон юм. Тэрэнэй бэшэһэн «150.000.000», «Владимир Ильич Ленин», «Хорошо» гэһэн поэмэнүүд, олон тоото шүлэгүүд революционно һалхи шуурганай үеые сэдьхэл хүдэлгэмэ уран хурсаар элирхэйлэн харуулһан байна.

Маяковский ямаршье темэ дээрэ бэшэхэдээ, агууехэ байгуулалтын гүнзэгы удха харуулдаг байгаа. Ямар нэгэн бишыхан темэ гэжэ тэрээндэ байдаггүй һэн. Революциин дайсадтай тэмсэл, Поволжьедо тохёолдоһон үлэсхэлэнтэ байдал, шажанда эсэргүү пропаганда, самолёт бүтээлгэ, эдеэ хоолой налог, албан хойрог этэгээдүүдтэй тэмсэл, социалистическэ городой барилга, шэнэ культурын түлөө тэмсэл — эдэ бүхы революционно ажабайдалай айхабтар шухала асуудалнуудта өөрынгөө зохёолнуудые Маяковский зорюулаа.

«Владимир Ильич Ленин» гэжэ поэмэ — социалистическэ революциин гүнзэгы удхатай, уран хурсаар бэшэгдэһэн намтар мүн. Энэ зохёол дотор агууехэ вождиин гайхамшагта шэнжэ шанар хүсэтэйгөөр, уранһайханаар найруулан харуулагданхай. Гэхэ зуура, Маяковский гол шухала зүйлые—ленинскэ революционно ухаан бодолой алад холо харадаг байһаниие зүбөөр тодорхойлоо.

Владимир Ильич өөрынгөө байгуулһан партитай таһаршагүй нягта холбоо барисаатайгаар, бата нэгэдэлтэйгээр харуулагдана. «Ленин гэхэдээ парти гэжэ ойлгонобди, парти гэхэдээ Ленин гэжэ ойлгонобди», — гээд Маяковский бэшэһэн юм.

Маяковскиин бэшэһэн бүхы зохёолнууд социалистическэ реализмын, искусствын гол шэнжэ болохо һаруул һайхан ерээдүйдэ этигэлээр нэбтэрэнхэй. Эгээл тиимэһээ тэрэнь бүхы советскэ поэзиин зоригжуулхы тугынь болоно. Маяковскиин ябажа гараһан замаар манай эгээл һайн поэдүүд дабшан ябана.

Маяковский өөрынгөө социалистическэ Эхэ ороноор айхабтар ехээр омогорходог байһан юм. Тэрэнэй поэзи дотор өөрынгөө Эхэ орондо дурлалга, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй түүхэдэ СССР-эй дүүргэхэ байһан түүхэтэ агууехэ үүргые баталан харуулга нягтаар зохилдон гарана, «Советскэ паспорт тухай шүлэгүүд» соогоо Владимир Владимирович Маяковский иигэжэ омогорхолтойгоор бэшэһэн юм:

Уншагты,
атаархагты,
би
Советскэ Союзай
гражданинби.

Маяковскиин поэзи саг жэлнүүдэй үнгэрхэ бүри удхашанараа алдадаггүй, харин улам хүсэтэй, улам хурса боложо байдаг. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, Маяковский гансахан лэ баримтануудые зураглан харуулдаг бэшэ, харин тэдээнэй ушар удхые айхабтар мэргэнээр согсолон харуулдаг байгаа. Хара хубяа харадаг, үнгэрһэн сагай үзэгдэлнүүдые юрэнхы дээрэнь лэ ажаглан бэшэдэг тиимэ зохёолшодой «реализмда» эсэргүүгээр В. В. Маяковкий өөрынгөө баримталдаг реализмые табидаг байгаа. Маяковскиин реализм — мүнөө үеын байдалые үнэн зүбөөр харуулһан ба ерээдүйн сагай хүгжэлтын арга замуудые зааһан социалистическэ реализм мүн болоно. «Хорошо» гэжэ поэмэ дотороо поэдэй хэлэһэн баяртай согтой, гүнзэгы удхатай үгэнүүд мүнөөдэршье тодо һонироор иигэжэ зэдэлнэ.

Ажабайха гээшэ
гайхалтай
һайхан даа.
Аяшарха, үтэлхые
мэдэнгүйгөөр
Аяар
зуу наһа эдлэхэбди.
Жэлһээ жэлдэ
хүхюутэйгээр
Жэгтэй тэнюунээр
ургахабди.

Маяковскиин поэзи илалта түгэс тэмсэл соогуур шэнэ байдалаа зохёоһон арадай гайхамшагта дуунууд байһан тулада үеын үедэ мартагдангүй ябахал.

Проф. **А. Волков**,
филологическа наукануудай доктор.

АЖАХЫН ЭНЭ ЖЭЛЭЙ ОКТЯБРЬ — МАРТ ҺАРАНУУДТА РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ҺҮ ҺААЛГЫН ДҮН ТУХАЙ МЭДЭЭН

Эзэлһэн һуури	Аймагуудай нэрэ	Октябрь—март һаранuудта үнеэ бүриһөө һаагдаһан һүн (литрээр)	Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо ниимээр нэмэ (литрээр)	Нэгэ үнеэнһээ март һарада һаагдаһан һүн (литрээр)	Үнгэрэгшэ жэлэй март һарада һаагдаһанда орходоо ниимээр нэмэ (литрээр)
1.	Прибайкальска	423	166	136	98
2.	Тарбагатайн	298	77	85	11
3.	Х-Байгалай	296	139	63	38
4.	Сэлэнгын	268	51	64	17
5.	Иволгын	253	87	71	28
6.	Б-Кударын	205	112	59	36
7.	Кабанскын	191	71	49	24
8.	Яруунын	187	87	56	34
9.	Заиграйн	183	43	50	8
10.	Кударын	180	11	33	17
11.	Бичурын	178	7	41	2
12.	Баргажанай	164	76	40	28
13.	Курумканай	154	65	38	23
14.	Түнхэнэй	141	58	42	19
15.	Кяхтын	136	3	21	16
16.	Мухаршэбэрэй	133	28	35	5
17.	Зэдын	132	32	29	5
18.	Хориин	130	84	35	26
19.	Баунтын	119	31	20	9
20.	Хэжэнгын	116	50	33	16
21.	Ториин	79	15	17	3
22.	Закаменай	65	1	14	2
23.	Ахын	29	9	1	—

АЖАХЫН ЭНЭ ЖЭЛЭЙ ОКТЯБРЬ — МАРТ ҺАРАНУУДТА РЕСПУБЛИКЫН МТС-үүдэй ХАРЬЯАТА КОЛХОЗУУДТА ҺҮ ҺААЛГЫН ДҮН БА ҺҮ ҺААХА ТАЛААР ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН ЯБАСА ТУХАЙ МЭДЭЭН

МТС-үүдэй нэрэ	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (литрээр)	Һү һааха жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
Итанцын	423	47,0
Сэлэнгын	351	43,0
Е-Куналейн	344	40,4
Тарбагатайн	286	35,1
Иволгын	298	34,2
Жиримскэ	267	33,3
Сүхын	262	32,1
Сосновско	205	31,0
Б-Куналейн	221	29,4
Хориин	1405	28,1
Саянтын	217	28,0
Кабанскын	205	25,6
Үдын	124	24,8
Темлюйскэ	191	23,9
Бичурын	140	18,8
Хонхолойн	120	16,7
Баргажанай	89	16,2
Закаменай	65	16,2
Куйтунска	88	16,0

Республикын бэшэ МТС-үүдһээ мэдээн абтаагүй.

Арад зониие үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар хангаха

Ехэ дутуунууд элирүүлэгдэбэ

Баргажанай аймпотребсоюзай пайщигуудай түлөөлэгшэдэй суглаан һаяхан болобо. Аймпотребсоюзай 1954 оной хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэлые правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Распопов хээ.

Эд бараанай эрьесын жэлэй түсэб — 107,8 процент дүүргэгдээ, аймагай ажалшадта гурбан миллион түхэригэй эд бараан түсэбһөө гадуур худалдагдаа гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Усть-Баргажанай рыбкооп (түрүүлэгшэнь нүхэр Колмаков), Уро-Читканска сельпо (түрүүлэгшэнь нүхэр Стельмашенко) ажалшадта эд бараа наймаалгаар түрүү һууринуудые эзэлээ. Ажалшадые эд хэрэглэгшэдэй кооперациин гэшүүн болгохо түсэб 182 процент дүүргэгдэһэн байна. Хүдөө ажахын продукт болон түүхэй эд худалдан абаха түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ. Тоосоото үе соо худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой предприятинууд нилээд олошороо. Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэридэ үнгэрэгшэ жэлдэ зарим тэды амжалта туйлагдабашье, үшөөл ехэхэн дутагдалнууд усадхагдаадүй үлэһэн байна. Суглаанда хабаадагшад тэдэ дутагдалнуудые эрид шүүмжэлээ.

— Хүдөө ажахын продуктнуудые комиссионно магазинуудта наймаалга эмхидхэхэ хэрэгтэ партн, правительство туйлай ехэ анхарал хандуулна, гэбэшье аймпотребсоюз энэ талаар ямаршье хэмжээ абанагүй, —гэжэ нүхэр Груголь хэлэбэ.

Аймпотребсоюзай товароведүүд Гарманова, Завьялова гэгшэд магазинуудтахи хүдэлмэрилэгшэдтэ зохихо туһаламжа үзүүлнэгүй. Тэдэнэр ехэнхи сагаа контородоо һуужа үнгэргэдэг дээрэһээ, хажуудаа байһан магазинуудай дутагдалнуудые элирүүлнэгүй гэжэ нүхэр Этингов тэмдэглээ.

Баргажанай пекарнида хилээмэнэй муугаар баригдадаг, аймагай центрын магазинһаа, мүн сельпогой магазинуудһаа эд бараанай наймаалагшын танил талануудта наймаалагдадаг, холын фермэнүүдтэ ажалладаг малшадта нүүдэл ларёгуудай ехэ үсөөн абаашагдадаг тушаа үгэ хэлэгшэд шангаар шүүмжэлээ.

Суглаанда хабаадагшад аймпотребсоюзай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталаад, правлениин түрүүлэгшээр нүхэр А. Г. Колмаковые һунгаа.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин түрүүшүүл

Бурмонкоопсоюзай правлени энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай эд бараанай эрьесын түсэбэй дүүргэлтын дүн гаргаа.

Сэлэнгын аймпотребсоюз эд бараанай эрьесын түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, нэгэдэхи һуури эзэлээ. Энэ аймпотребсоюз үнгэрэгшэ кварталай эд бараанай эрьесын түсэбые 117,4 процент дүүргээд, хүдөөгэй ажалшадта 1 миллион 300 мянган түхэригэй эд бараа түсэбһөө гадуур наймаалһан байна.

Байкало-Кударын аймпотребсоюз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Д. А. Мисилевич) 926 мянган түхэригэй эд бараа түсэбһөө гадуур худалдажа, хоёрдохи һуури эзэлээ. Зэдын аймпотребсоюз, Улан-Удын горкоопторг мүн лэ горьтой амжалта туйлаба. Улан-Удын горкоопторг хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абаха тухай договор олон колхозуудтай баталаад, үнгэрэгшэ жэлэй нэгэдэхи кварталтай сасуулбал нилээд ехэ хэмжээнэй һү, мяха, мүн бусад продуктнуудые ажалшадта наймаалаа. Горкоопторг үнгэрэгшэ жэлэй нэгэдэхи кварталайхида орходоо 669 түхэригэй эд бараа үлүү ехээр наймаалһан байна.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин түрүүшүүлэй һайнаар ажаллаһанай ашаар республикын эд хэрэглэгшэдэй коопераци нэгэдэхи кварталай түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Бүхы дээрээ 11 миллион 258 мянган түхэригэй эд бараан түсэбһөө гадуур наймаалагдаһан байна.

Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда автомашина, бүд, гутал, мүн бусадшье эд бараан арад зондо ехээр худалдагдаба.

А. Татаринов.

Ажалшадай эрилтэ хангагданагүй

Кяхтын аймагай хүдөөгэй олохон магазинууд муугаар ажаллана.

Харанхы, Капчеранка гэжэ тосхонойхидой зэргэлээд байһан магазинһаа хилээмэ, дабһа, керосин, хадааһа гэхэ мэтын шухала хэрэгтэй элдэб эд бараа абаха гэхэдэнь заримдаа байдаггүй. Харин тиихэдэнь дурсагдаһан эд бараан аймагай складта элбэг байдаг юм.

Наймаалагшын үгы дээрэһээ Усть-Киранска сельпогой зургаадахи магазинай отделени гурбан һарын турша соо хаалгатай байгаа. Тосхоной ажалшад дабһа, зуруул абахын тула аяар 12—17 километрын газарта ябаха баатай бологшо һэн. Субагта, Харьяастайн адаг, Табангууд гэжэ нютагуудтахи магазинууд саг соогоо нээгдэдэггүй байна. Тэндэхи магазинуудта ариг сэбэр сахигдадаггүй, наймаалагшадынь халаадгүйгөөр ажаллана.

Холын гүүртэнүүдтэ нүүдэл наймаа ехэ үсөөн эльгээгдэнэ. Маленковой нэрэмжэтэ колхозой фермэ болон гүүртэнүүд далаад километрын газарта таранхай байдаг. Теэд эдэнэй хоорондо оройдоо хоёрхон магазин бии. Гэбэшье, эдэ магазинуудые даагшад нүүдэл наймаа эмхидхэнэгүй шахуу.

С. Климов.

Улан-Баторай ба Цзининэй хоорондохи түмэр замай монголдохи участогай барилга дүүрээ

УЛАН-БАТОР, апрелиин 10. (ТАСС). Аха дүү гурбан гүрэнүүдэй —СССР-эй, МНР-эй, КНР-эй столицануудые холбохо түмэр замай монголдохи участок дээрэ рельс табилга мүнөөдэр баярай оршон байдалда дүүрээ. Монгол Арадай Республикын премьер-министр Цеденбал, МНРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Дамба, премьер-министрын нэгэдэхи орлогшо Ширендыб, дотоодын хэрэгүүдэй министр Жанчив, транспортын министр Ядамсурун, гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Идамжаб, мүн СССР-эй посол В. И. Писарев, КНР-эй посол Хэ Ин, КНДР-эй посол Хон Дон Чер гэгшэд сүл Гобиин талада байдаг Замын-Удэ гэжэ погранична станцида үглөөнэй 8 часта Улан-Баторһаа түрүүшын пассажирска поездоор ерэбэ.

МНР-эй, КНР-эй ба СССР-эй тугуудаар, лозунгнуудаар ба транспарантнуудаар шэмэглэгдэһэн пассажирска поезд Замын-Удэ гэжэ станци дээрэ зогсожо, тэндэ удаан болонгүйгөөр, Хитадай хилэдэ хүрэжэ ошобо. Эндэ Монголой арадай-революционно партиин ба МНР-эй правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй, мүн олон тоото барилгашадай хаража байхада, һүүлшын дүрбэн звено рельснүүд баярай оршон байдалда табигдаба. Барилгын начальник Л. Шавров поезднуудай ябалгын нээгдэһэн тухай премьер-министр Цеденбалда элидхэбэ. Премьер-министр барилгашадта баясхалан хүргэбэ, монгол, советскэ ба хитад арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ юрөөл табиба. Гобиин захагүй үргэн дэлгэр талаар хүсэтэ «ура» соностоно. Хитадай барилгашад ерэбэ. Тэдэнэй ба замай монголдохи участогай барилгашадай хоорондо баярай уулзалга болобо.

Митинг нээгдээ. Хэсүү бэрхэ байдалда зам бариһан тухайгаа, ямаршье бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоһон болобошье, замые болзорһоонь урид барижа дүүргэһэн тухайгаа барилгашад хэлэбэ. Митинг дүүрээ. СССР-эй, КНР-эй ба МНР-эй гүрэнэй гимнүүдэй һүр жабхаланта аялган ханхинана.

Хитадай арадай һайндуратанай зургаан дивизи КНДР-һээ гаргагдажа байна

ПХЕНЬЯН, апрелиин 11. (ТАСС). Корейн Центральна телеграфна агентствын тусхай корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор Хитадай арадай һайндуратанай зургаан дивизиин личнэ составые ба буу зэбсэгые Синыйчжоу станци дээгүүр Корейһээ гаргалга үргэлжэлүүлэгдэһээр.

Мартын 31-һээ апрелиин 8 хүрэтэр 19 мянга гаран солдадууд ба офицернүүд, олон тоото буу зэбсэг болон һомо хэрэгсэлнүүд гаргагдаһан байна.

Делидэ болоһон конференци дүүрэбэ

ДЕЛИ. (ТАСС). Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые һуларуулха зорилгоор зарлагдаһан азиатска конференци апрелиин 10-да хаагдаба. Политическэ, социальна, экономическа ба культурна асуудалнуудаар хэдэ хэдэн резолюцинууд конференци батала абаа. Эбтэйгээр ажабайха тухай табан принципые конференци дэмжэһэн, колониальна мые болон расова илгаа гаргалгые буруушааһан байна.

Делидэ олон зоной хабаадалгатай митинг болобо

ДЕЛИ, апрелиин 11. (ТАСС). Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые һуларуулха зорилгоор болоһон азиатска оронуудай конференциин дүүрэһэнтэй дашарамдуулагдан Делиин Ганди гэжэ талмай дээрэ олон зоной хабаадалгатай митинг үсэгэлдэр болоо. Тэрээндэ индийскэ столицын 20 мянга гаран хүн зон хабаадалсаа. Конференциин делегадуудай суглараад байһан трибуны хоёр талаар эбтэйгээр ажабайха тухай табан принципүүдэй текстнүүдые бэшээтэй плакадууд хадаатай байба.

Митингдэ хабаадагшад конференциин делегадуудые халуунаар амаршалаа. Го Мо-жо (Хитадай Арадай Республика), Мацумото (Япон), Эднан Хаким (Ливан), Пак Ден (Корейскэ Арадай-Демократическа Республика), Н. У. Базан (СССР), Нгуен Ванг Хуонг (Вьетнамай Демократическа Республика), Жагварал (Монгол Арадай Республика), Пандит Сундерлал (Инди), Абдель Кадер Ас-Салех (Иордани) ба бусад митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Индийскэ арадай Азиин арадуудтай талархажа ба бүхы дэлхэйн ... рэхи эб найрамдалай арюун һай... хэрэгые хамтаараа хамгаалхаар ... лэн байһыень тус митинг эли тод... харуулаа.

Чехословацка правительственна делегаци Пекиндэ ерэбэ

ПЕКИН, апрелиин 12. (ТАСС). Чехословакида социализм байгуулгада зорюулагдаһан выставкын КНР-эй столицада нээгдэхээ байһантай дашарамдуулан Чехословацка правительственна делегаци мүнөөдэр Пекиндэ ерээ. Чехословацка Республикын премьер-министрын орлогшо Янковцова делегациие толгойлно.

КНР-эй гүрэнэй соведэй пре... рэй орлогшо Ли Сянь-нянь, КНР... хүндэ промышленностиин мини... Ван Хэ-шоу болон бусад тусхай... шаалта хүнүүд, тэрэшэлэн столи... олониитын түлөөлэгшэд аэро... дээрэ делегациие угтаа. Чехосл... киин посол Грегор, Советскэ Союз... посол П. Ф. Юдин делегациие ... лэ угталсаа.

Хатоямын мэдүүлгэ

ШАНХАЙ, апрелиин 11. (ТАСС). Киодо Цусин агентствын дамжуулһанай ёһоор советнигүүдэй палатын гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин заседани дээрэ мүнөөдэр үгэ хэлэхэдээ премьер-министр Хатояма нигэжэ мэдүүлээ. Урдын премьер-министр Иосидын политика буруу байгаа. Юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа СССР-тэй ба КНР-тэй харилсаануудаа һайжаруулха дурагүй байһан юм.

«Советскэ Союз хадаа Европодо, мүн Азида эб найрамдал хангаха... һэн хараа шэглэн баримталдаг ... на. Тиимэһээ Росситай харилсаа... даа гуримшуулха оролдолго пр... тельствын гаргабал зүйтэй бай...» гэжэ Хатояма хэлээ.

Япони хадаа СССР-тэй, тэрэш... КНР-тэй һайн харилсаа тог... зэргэтэй. Тиихэдээ, дэлхэйн энэ... бида КНР-эй ехэ нүлөөтэй ... һыень хараадаа абанабди гэжэ ... тояма саашань мэдүүлээ.

Йемендэхи байдал

КАИР, апрелиин 11. (ТАСС). Йемендэ гүрэнэй засагые унагааха гэһэн һэдэлгын-һая хэгдэһэнтэй дашарамдуулан, Саудовско Аравиин делегацитай хамтадаа Йемендэ египетскэ правительстваар эльгээгдэһэн революционно хүтэлбэрилхы соведэй гэшүүн Хусейн Шафей гэгшээр толгойлогдоһон египетскэ делегаци үсэгэлдэр Йеменһээ Каир бусажа ерэбэ. Йеменэй зонхилогшо Имам Ахмедэй хүбүүн Эмир Аль-Бадр заговор бэлэдхэгшэдтэ эсэргүү тэмсэһэн хүсэнүүдые толгойлбо. Тэрэ хадаа хаан шэрээ уг залгамжалха болобо.

Эмир Абдулла ба заговорто ха... даһан бусад хүнүүдые сүүдлэһэ... хай мэдээсэгдэнэ. Абдулла ба ... нэй хоёр нүхэсэгшэд саазалан ... дахаар сүүдлэгдээ гэжэ «Аль... рам» гэжэ газетэ Дамаскын ра... гой мэдээсэлые баримталан бэш...

ПАРИЖ, апрелиин 11. (ТА...). Парижска радиогой мэдээсэ... ёһоор Йеменэй гадаадын хэрэг... министр урдань байһан Аб... өөрынгөө аха король Ахмедтэ ... гүү гүрэнэй урбалта хэхэ һэд... хабаадалсаһанай түлөө саа... лан алуулхаар шиидхэгдээ.

Түрүү малшадай трибуна

Гахай үсхэбэрилгөөр бидэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

П. И. ГРИГОРЬЕВА, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат, Тарбагатайн аймагай „Победа" колхозой ахалагша гахайшан

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй январска Пленум хадаа гахайнуудай тоо толгойе олошоруулхаһаа гадна, тэдэнэй ашаг үгэлгые дээшэлүүлхэ гэһэн хүндэтэй ба харюусалгатай зорилго хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табиһан байна. Энэ зорилго дүүргэхэ арга боломжо колхоз бүхэндэ дүүрэн бии. Жэшээ болгон, манай колхозой гахайн-товарна фермые абаад үзэе. Һүүлэй хэдэн жэл соо гахай үсхэбэрилгэ манайда ехэ гээгдэлтэй байгаа һэн. Харууһалга муутай, тэжээл дутамагтай байдаг дээрэһээ гахайнууднай олооро гарзалдаг байһан юм. Гахайн үүлтэр һайжаруулха тушаа ямаршье хүдэлмэри хэдэггүй байгаа һэмди. Тиимэһээ гахайнууднай ашаг багаар үгэдэг байгаа. Эхэ гахайһаа арайхан гэжэ 5—6 поршоонхо жэл соо абадаг байгаабди.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой гараһанай һүүлээр гахай үсхэбэрилхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри хээ һэмди. Түбхын түрүүндэ, ашаг ехэтэй гахайнуудые тэжээжэ эхилээбди. Тэдэнэй харууһалга, эдеэлүүлгэ һайжаруулагдаһан байгаа.

Ингэжэ эмхидхэлэй зарим тэды хүдэлмэри хэһэнэймнай ашаар гахайнуудай тоо толгой нёдондонойхидо орходоо энэ жэлдэ нэгэ хахад дахин олон болоһон байна. Мүнөө фермэмнай 370 гахайтай. Тэдэнэй 75 толгойнь эхэ гахайнууд юм. Мүнөө 22 гахай поршоонхолуулаад байнабди. Зариманиинь поршоонхо олоор гаргадаг гахайнууд байгаа. Жэшээнь, «Белая» гэжэ гахаймнай нэгэ доро 18 поршоонхо гаргаһан байна. Мүнөө эдэ поршоонхонууд бултадаа элүүрээр ондо орожо байнхай.

Бидэ гахайшанай ажалда харюусалгатайгаар хандадаг болоһон дээрэһээ үбэлжэлгын үе соо нэгэшье гахай гарзада ороогүй. Гахайшад ажалдаа һайнаар хандана, шэн зоригтойгоор ажаллана. Республикын столицаһаа комсомольско путёвкоор манай колхоздо ерэһэн ВЛКСМ-эй гэшүүн Давид Григорьев, мүн гахайшад Аксения Гордеева, Малания Григорьева болон бусад илангаяа һайнаар ажаллана. Һаяхан болоһон комсомольско суглаан дээрэ Давид Григорьев колхозой комсомольско организациин секретаряар һунгагдаһан байна.

Ажалай амжалта өөрөө ерэдэггүй, тэрэниие туйлахын тулада эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилхэ ёһотой гэжэ бидэнэр һайса ойлгонобди. Манай хүдэлмэридэ олон бэрхэшээлнүүд ушардаг. Колхозойнгоо партийна организациин, правлениин туһаламжатайгаар тэдэ бэрхэшээлнүүдые дары зайсуулдагбди.

Колхозой партийна организациин туһаламжаар, тэрэнэй хүтэлбэреэр фермынгээ хүдэлмэрилэгшэдэй үйлэдбэриин зүблөө ходо үнгэргэдэг, тэрээн дээрээ ажал хүдэлмэриингөө тухай хөөрэлдэдэг, дүй дүршэлөө халан абалсадаг байнабди. Шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгэ дэлгэрүүлжэ, дутагдалнуудаа элирүүлэн, тэрэниие зайсуулха хэмжээ ябуулгануудые хараалдагбди.

Фермымнай гахайшан бүхэн өөһэд хоорондоо мүрысэдэг юм. Мүрысөөнэй дүн үдэр бүри гаргагдадаг.

Колхозоймнай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн зоотехническэ курса бидэнэй хүдэлмэридэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Энэ һуралсалда бүгэдөөрөө ябажа, оронойнгоо болон республикынгаа түрүү малшадай баян дүй дүршэлтэй танилсан, тэдэнэй арга шадабаринуудые бодото ажал дээрээ хэрэглэнэбди.

Зоотехническэ заабариин ёһоор гахайнуудые һайнаар эдеэлүүлэн, харууһалангүйгөөр тэрэнэй ашаг үгэлгые дээшэлүүлхэ гэжэ һанаһанайшье хэрэггүй гээшэ. Гахайнуудайнгаа амидынь шэгнүүрые, наһа болон хүшэ шадалыень харалсажа ами аминдань эдеэлүүлдэгбди. Түрэхэһөөнь бүри урид тэдэнэртэ бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл үгэлгые хоёр дахин бага болгожо, орондонь концентрированнэ тэжээл элбэгээр үгэдэг байнабди. Тиимэһээ гахайнууднай сагһаа урид поршоонхолдоггүй, мүн шадал һайнтай поршоонхо гаргадаг байна. Гахайнгаа түрэхэһөө 2—3 хоног урид гурилай һагшадаһа болон овёсой гурилаар зуурагдаһан шэнгэн эдеэ эдюулдэг байнабди. Поршоонхолһонойнь һүүлээр һагшадаһа овёсой гурил хоёрые холижо, шэнгэншэг эдеэ эдюулһээр, саашадаа дадхаан хүсэд рациондо оруулдагбди.

Зунай үедэ гахайнуудтаа ногоон, мүн концентрированнэ тэжээл үгэлгые бага болгонобди. Мүнөө үбэлжэлгые тэжээл элбэгтэйгээр үнгэргэжэ байнабди.

Зунай үедэ түрэхэ гахайнуудтаа концентрированнэ тэжээл үгэдэгбди. Гадна, 25—30 грамм дабһа, 30 грамм мел гү, али яһанай гурил түрэхэ гахай бүхэндөө үдэр бүри эдюулдэгбди. Түрэһэн гахайнуудаа зунай үдэр 10 час соо, үбэлэй дулаахан үдэр 2—3 час соо газаа ябуулдагбди.

Түрэхэ гахайнуудаа сүүдхэ соо 3 дахин, хүхүүли гахайнуудаа 4 дахин эдеэлүүлдэг, уһалдагбди. Тиихэдээ бүдүүн тэжээл буйлуулжа эдюулэлсэдэг байнабди. Концентрат уһанда бусалгажа зөөлэрүүлээд, поршоонхонуудтаа эдюулнэбди. Мүн свёкло хартаабха хоёрые бусалгаад, гахайнуудтаа үгэхэдэмнай дуратайгаар эдинэ.

Гахай харууһалха үдэрэй гурим наринаар сахигдана. Тогтоогдоһон саг соо эдеэлүүлхэ, уһалхада гахай тэрээндэ түргэнөөр һурадаг байна. Хэрбээ тэрэ болзорынь эбдэбэл, гахайнууд муудадаг байха юм.

Гахайн түрэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдадаг. Тэдэнэй түрэхэ байра сагаададаг, сэбэрлэдэг, дезинфекци хэдэг байнабди. Мүн байра соо дэбисхэр зузаанаар хэхэдэмнай, гахайнууд өөрынгөө дураар уурхай хэжэ, тэрээн соогоо поршоонхолдог байна.

Поршоонхонуудые зүбөөр түлжүүлхэ гээшэ ехэ удхашанартай. Тэнхээ тамир һулатайшаг поршоонхонуудые эхын һү элбэгтэй урда хүхэнүүдтэ табижа хүхүүлдэг заншалтайбди. Түрүүшынь үдэрһөө эхилжэ, поршоонхонуудые нэгэл хүхэеэ хүхэдэг байхаар һургадагбди. Ингэжэ һургаагүйдэ тэнхээ тамир һайнтай поршоонхонууд һү ехээр гарадаг хүхэнүүдыень булимтаран хүхэжэрхидэг байха юм.

Хэрбээ хүхэнһөө үлүү олон поршоонхонуудые гахайн түрөө һаань, үлүү поршоонхонуудыень үсөөн поршоонхотой гахайда заядадагбди.

Поршоонхонуудые түлжүүлхэдээ түрүүшын үдэрһөө тэжээл эдюулжэ, уһа уулгажа һургаха шухала. Поршоонхын гараһаар 5 хоноод байхада, тэрэниие уһалжа һургадагбди. Поршоонхын зургаан хоногтой болоходо мел, модоной хөө гэхэ мэтын нэмэлтэ тэжээл үгэдэгбди. Саашанхи үдэрнүүдтэнь овёсой гурил һ... худхажа эдюулдэг байнабди. ... болохо бүринь овёсой гурил у... худхажа эдюулдэг, тиихэдээ ... дэ гурил, набшаһа, мэхиинэ, ... гурил нэмэдэгбди.

Зунай үедэ поршоонхын нэгэ ... ратай болоходо тэдэндэ шэмэтэ ... жээл—хэршэгдэһэн морковь эд... дэгбди. Поршоонхонуудые на... эдеэлүүлхэдэ, хоёр һаратайдаа ... нэй амидын шэгнүүр 15—16 ... грамм хүрэдэг байна. Гадна, ... шоонхонууд сэбэр агаарта яб... дадаг.

Поршоонхонуудай гараһанһаа ... шо хоёр һара үнгэрэмсөөр эх... һалгаадагбди. Тиихэдээ порш... нуудые эхэһээнь гэнтэ һалгаа... лохогүй, 4—5 үдэрэй турша... багаханаар хүхүүлһээр эхэһээ... һалха хэрэгтэй.

Мүн шэргэхэ үедэнь гах... эдюулхэ рационоо бага болго... Нэн түрүүн шэмэтэ болон кон... трированнэ тэжээлыень рацио... болюулдаг байнабди. Тиигээд, ... нэй шэргэмсээр тэжээлэйнь ... ниие дүүрэнээр эдюулжэ эхил...

КПСС-эй ЦК-гэй январска ... нум хадаа гахайнуудай тоо то... 1960 он хүрэтэр хоёр дахин ... болгохо гэһэн харюусалгатай з... го табиһан байна. Энэ зорилгы... лүүлхэ арга бидэндэ бии.

Республикын гахайшадай ... дэлгэрһэн социалистическэ ... сөөндэ түрүү һууринуудай ... эзэлхэбди гэжэ фермынгээ кол... вэй үмэнэһөө мэдүүлнэб.

Редактор Д. Л. ЛОБСАН...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — ..., культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00429. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 21...